

ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ

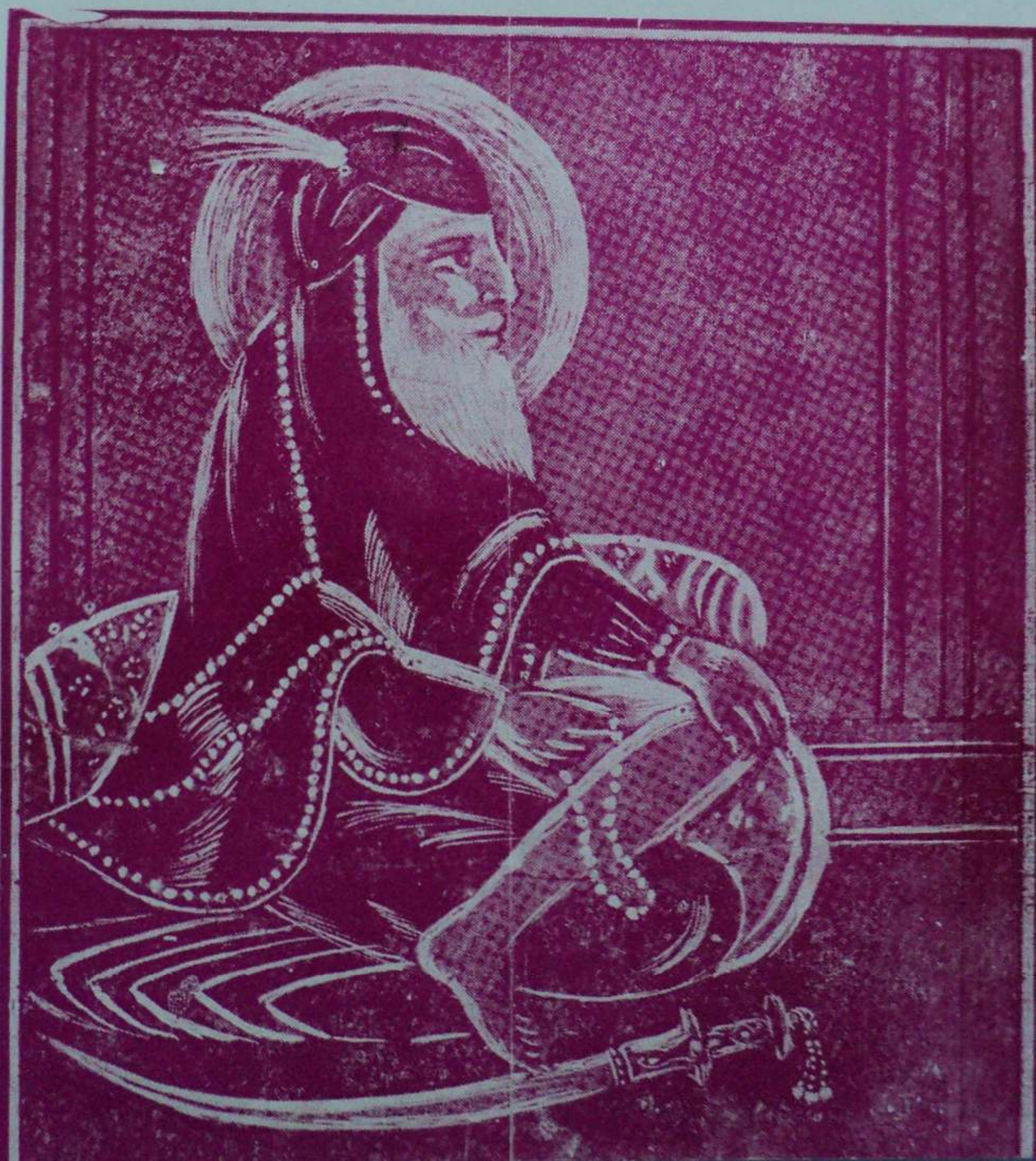
ਅਜੂਨੀ

ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ 1982

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ

ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗਿਆਰਵੀਂ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ

ਆਪ ਦਾ ਸਲਾਨਾ ਜਨਮ ਦਿਵਸ 301 ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰੱਖ ਕੇ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਗਰ ਹੋਈਆਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇ।

ਹਰ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗਿਆਰਵੀਂ ਆਤਮਿਕ ਜੋਤ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਓਟ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਮਾਰਚ 1982 ਨੂੰ 301 ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਤੱਤਕਰਾ

ੴ

ਬਾਬਾ ਮਧਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ
ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ, ਗੁਰਗੱਦੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਛਪਣ ਵਾਲਾ

ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ **ਅਜੂਨੀ** ਮਨਸੂਰਾਂ (ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਸੰਪਾਦਕ : ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

ਸਾਲ 13] ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ 1982 [ਅੰਕ 1-2-3

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪

ਮਾਘਿ ਮਜਨੁ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂਆ ਧੂੜੀ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ ॥
ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸੁਣਿ ਸਭਨਾ ਨੋ ਕਰਿ ਦਾਨੁ ॥
ਜਨਮ ਕਰਮ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਮਨ ਤੇ ਜਾਇ ਗੁਮਾਨੁ ॥
ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਨ ਮੋਹੀਐ ਬਿਨਸੈ ਲੋਭੁ ਸੁਆਨੁ ॥
ਸਚੈ ਮਾਰਗਿ ਚਲਦਿਆ ਉਸਤਤਿ ਕਰੇ ਜਹਾਨੁ ॥
ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਸਗਲ ਪੁੰਨ ਜੀਅ ਦਇਆ ਪਰਵਾਨੁ ॥
ਜਿਸਨੋ ਦੇਵੈ ਦਇਆ ਕਰਿ ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਨੁ ॥
ਜਿਨਾ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥
ਮਾਘਿ ਸੁਚੇ ਸੇ ਕਾਂਢੀਅਹਿ ਜਿਨ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥੧੨॥

"ਆਇ ਮਿਲ ਗੁਰਸਿਖ ਆਇ ਮਿਲ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰੇ"

ਗੁਰਗੱਦੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ (ਹਿਮਾਚਲ)

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ੧੧ਵੀਂ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਦਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਗਮ

ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ 10 ਤੋਂ 13 ਜੂਨ 1982 ਨੂੰ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 21 ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਭੋਗ 13 ਜੂਨ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪਵੇਗਾ।

ਝਖੜ ਝਾਗੀ ਮੀਂਹ ਵਰਸੇ ਭੀ ਗੁਰ ਦੇਖਣ ਜਾਈ।
ਸਮੁੰਦ ਸਾਗਰ ਹੋਵੇ ਬਹੁ ਖਾਰਾ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰੂ ਪਹਿ ਜਾਈ।

ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਅਲੌਕਿਕ ਜਲੂਸ 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਜੋਧਾਂ ਅਤੇ 11 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਦਿਨ ਦੇ 2 ਵਜੇ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਵਰਤੇਗਾ। ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਗੁਰਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਾਉਣਗੇ। ਆਪ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਵਾਰ/ਸੰਗਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀ :—ਅਖੰਡ ਪਾਠ 11 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਰੰਭ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਰਖਵਾਉਣੇ ਹੋਣ 4 ਜੂਨ ਤੱਕ ਪਤਾ ਘਲ ਦੇਣ ਤਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਸਕੇ।

ਫਾਰਮ IV ਅਧੀਨ

ਅਜੂਨੀ ਬਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਥਾਨ	ਮਨਸੂਰਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ	ਮਾਸਿਕ
ਮੁਦ੍ਰਕ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਂ	ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ
ਕੌਮੀਅਤ	ਭਾਰਤੀ
ਪਤਾ	ਮਨਸੂਰਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਨਾਂ	ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ
ਕੌਮੀਅਤ	ਭਾਰਤੀ
ਪਤਾ	ਮਨਸੂਰਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ

ਮੈਂ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਰਵਾ ਮੇਰੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਹੈ।

31-1-1982

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :— ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ

ਅੱਜ ਘੋਰ ਕਲਯੁੱਗ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਮਸਜਿਦ, ਮੰਦਰ, ਗਿਰਜੇ, ਉਪਰੰਤ ਹੋਰ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ। ਹਰ ਕੋਈ ਮਨਮੱਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਖਰੇ ਵਖਰੇ ਧਰਮ ਸਮਝ ਕੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਕੋਲੋਂ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੜਾਈਆਂ ਮੁਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਝਗੜੇ ਤੇ ਦੰਗੇ ਫਸਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਅਨਾਥ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਮ-ਆਪ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਪੂਜ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਮਤ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਮਨਮੱਤ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤ ! 'ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਹੇ ਸੇਵਕ ਜਨ ਮਾਨੈ ਪ੍ਰਤਖ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ' ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ 'ਏਕ ਪਿਤਾ ਏਕਸ ਕੇ ਹਮ ਬਾਰਕ' ਏਕ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਹੈ। ਚੌਰਾਸੀ ਲੱਖ ਜੂਨੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖਾ ਦੇਹੀ ਇਕ ਪਦਵੀ ਹੈ। ਏਕ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਆਪ ਹੈ ਜੋ ਚੁਰਾਸੀ ਲੱਖ ਜੂਨੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਗਿਰਜੇ, ਮਸਜਿਦਾਂ ਹੋਰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਸ ਏਕ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਇਨਸਾਨ-ਇਨਸਾਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਿਤਾ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਹੈ; ਚਾਹੇ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਈਸਾਈ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਯਹੂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮਤ ਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਅੰਸ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਉਸ ਦੀ ਆਤਮਾ ਗਈ-ਸਰੀਰ ਮੁਰਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ। ਕੋਈ ਫੂਕ ਕੇ, ਕੋਈ ਦਫਨਾ ਕੇ-ਕੋਈ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਕੇ, ਕੋਈ ਗਿਰਜਾਂ ਨੂੰ ਖੁਆ ਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਸਭ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਨਸਾਨ-ਹੈਵਾਨ ਹੈ। ਮਲੀਨ ਬੁੱਧੀ, ਇਹ ਮਲੀਨ ਬੁੱਧੀ ਹੀ ਅੱਜ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਬਰਾੜ ਰੂਪ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਭਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਲਿਆਕੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਤੇ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗਊ ਇਕ ਮਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਰੂਪ ਜਾਣ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਵਿਤਰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਕੁਝ ਧਰਮ ਐਸੇ ਵੀ ਹਨ। ਮਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਇਸਾਈ ਬਗੈਰਾ ਜੋ ਇਸ ਗਊ ਨੂੰ ਬਧਕ ਕਰਕੇ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪਵਿਤਰ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲੇ ਨਾਦਰ ਖਾਂ ਵਰਗੇ

ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਵਰਗੇ ਗਊ ਬੰਧਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁਟ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਬਹੂ ਬੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਹਵਾਨੀਅਤ ਦਾ ਰੂਪ ਸੀ। ਇਸ ਹਵਾਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰੁਧ ਸੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਸਿੰਘ ਬਣ ਗਏ। ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਫੌਜ ਗਿਣਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕਣ।

ਇਸ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਤੰਬਾਕੂ, ਸ਼ਰਾਬ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਅਪਵਿੱਤਰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੁਕਮ ਜਾਣ ਕੇ ਗੁਰਮਤ ਜਾਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰ ਮੱਥੇ ਮੰਨਿਆ। ਪਰੰਤੂ ਕੁਝ ਧਰਮ ਐਸੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਛਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਵਸਤੂਆ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਔਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਇਹ ਸਭ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਜੋ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਮਨਮਤ ਵਿਚ ਰਚਿਤ ਹਨ। ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਬਣਾ ਬੈਠੇ ਹਨ । ਕੋਈ ਆਖਦਾ ਹੈ ਇਹ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬੜੇ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਆਉ-ਪਰੰਤੂ ਜੁਤੀਆਂ ਲਾਹ ਕੇ ਆਉ। ਗਿਰਜੇ ਵਾਲਾ ਆਖਦਾ ਹੈ । ਸਿਰੋਂ ਨੰਗੇ ਆਉ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਆਉ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਖਦਾ ਹੈ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਜੂ ਕਰ ਪੰਜ ਵਕਤ ਨਿਮਾਜ ਪੜ। ਗੁਰਸਿੱਖ ਆਖਦਾ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਹੈ ਜੋੜਾ ਲਾਹ ਕੇ ਆਉ। ਸਿਰ ਢੱਕ ਕੇ ਆਉ ਹੱਥ ਪੈਰ ਧੋ ਕੇ ਆਉ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹਰ ਇਕ ਧਰਮ ਨੇ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਮਨਮਤ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਮਰਯਾਦਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਔਰ ਇਸ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਖ਼ੰਡਤਾ ਉਤੇ ਲੜਾਈਆਂ ਤੇ ਦੰਗੇ ਫਸਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਹਨ। ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਪਵਿਤਰ ਤੇ ਅਪਵਿਤਰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਸਦਾ ਹੀ ਪਵਿਤਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਸਦਾ ਹੀ ਪਵਿਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਪਵਿਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸਦਾ ਮੁੱਖ ਰਖੋ। ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਔਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਦੀ ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਅੰਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰੋ।

ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਬੈਠਦੇ ਉਠਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੋ। ਉਹਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਵਰਤੋ। ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪੋ। ਹਠੀ ਨਾਮ ਨੂੰ ਹਥੋਂ ਨਾ ਛਡੋ। ਜੀਭਾ ਵਿਹਲੀ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਇਸਨੂੰ ਨਾਮ ਜਪਣ ਦੇ ਆਹਰੇ ਲਗਾਉ। ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਗਏ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣੋਂਗੇ। ਔਰ ਬੁਰਿਆਈ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹੋਂਗੇ।

ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਚਿੱਤ ਆਵੈ ॥

ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਝਰੋਖੇ ਵਿਚੋਂ

ਆਰਤੀ ਧੂਪ ਦੀਪ ਸਬੰਧੀ ਵੀਚਾਰ

ਜੋ 'ਮਹਾਤਮਾ' ਮਿਤੀ 14-4-82 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਛਪਿਆ।

ਮਹੰਤ ਭਗਤ ਰਾਮ ਮੁਸਾਫਰ ਜੀ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ

ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸਿਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਛਪ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਛੂਤ ਛਾਤ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸ਼ਗਨ ਤਿਥ ਗ੍ਰਹਿ ਸਰਾਧ ਪਿਤਰ ਖਿਆਤ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਮ ਹੋਮ ਯਗ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਧੂਪ ਦੀਪ ਦੀਵੇ ਜਗਾ ਕੇ ਆਰਤੀ ਕਰਨ ਆਦ ਨੂੰ ਮਨ ਮੱਤ ਦਸਿਆ ਹੈ। ਦਾਹੜਾ ਰੰਗਣ ਵਾਲਾ, ਅਫੀਮ ਭੰਗ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਭੁਲਦਾ ਨਾ ਹੋਵਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਠੀਕ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਡੇ ੨ ਘਰਾਣਿਆਂ ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਹ ਫੀ ਸਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦਾਹੜਾ ਰੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭੀ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਦਾਹੜਾ ਰੰਗਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਥ ਦਾ ਆਗੂ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੀ ਇਹ ਮਨਮਤ ਹੈ ਜਾਂ ਗੁਰਮਤ ਹੈ।

ਦੂਸਰੇ ਰਾਮ ਕਲੀ ਸਦ ਵਿਚ ਔਂਦਾ ਹੈ, ਪਿੰਡ ਪੱਤਲ ਕਿਰਿਆ ਦੀਵਾ ਫੁੱਲ ਹਰਿਸਰ ਪਾਵਏ। ਕੇਸ਼ੋ ਗੋਪਾਲ ਪੰਡਤ ਸਦਿਅਹ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਪੜਹਿ ਪੁਰਾਣ ਜੀਉ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਦ ਭੀ ਕੋਈ ਗੁਰਪੁਰਬ ਔਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤਿਥਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖ ਕੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਤਕ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਪਹਿਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਪੁਰਬ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ਚੌਥ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਗੁਰਪੁਰਬ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ਸਪਤਮੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਪੂਰਬ ਆਦਿ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਤਿਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਤਿਥਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਿਥਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਪੂਰਬ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੇ ਤਥਾ ਹੋਰ ਭੀ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਤਿਥਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਸਤ ਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਬਾਣੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਗਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਤਿਥਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਮਨਮੱਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਗੇ ਆ ਗਈ ਗਲ ਧੂਪ ਦੀਪ ਦੀ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆਯਾ ਹੈ। ਧੂਪ ਦੀਪ ਸੇਵਾ ਗੋਪਾਲ। ਧੂਪ ਦੀਪ ਕਰਨੀ ਗੋਪਾਲ। ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਤਥਾ—

ਧੂਪ ਦੀਪ ਘ੍ਰਿਤ ਸਾਜ ਆਰਤੀ।
ਬਲਿਹਾਰਨੇ ਜਾਉ ਕਮਲਾਪਤੀ।
ਮੰਗਲਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੰਗਲਾ
ਨਿਤ ਮੰਗਲ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਰਾਏ ਕੋ।
ਊਤਮ ਦੀਵਰਾ ਨਿਰਮਲ ਬਾਤੀ।
ਤੂੰ ਹੀ ਨਿਰੰਜਨ ਕਮਲਾਪਾਤੀ।
ਰਾਮ ਭਗਤ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜਾਨੇ
ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਵਖਾਣੇ
ਮਦਨ ਮੂਰਤ ਭੈ ਤਾਰ ਗੋਬਿੰਦੇ
ਸੈਣ ਭਣੈ ਭਜ ਪਰਮਾਨੰਦੇ।

ਤਥਾ ਸਰਬਲੋਹ ਵਿਚੋਂ

ਧੂਪ ਦੀਪ ਤਿਲਕਾਦ ਸੁਗੰਧਾ
ਪੁਹਪ ਲਲਤ ਕਰਲੀਏ
ਨਿਰਮਲ ਅੰਭ ਕਲਸ ਕੰਚਨ ਭਰ
ਪਾਕ ਸੁਬਿਧ ਬਿਧ ਕੀਏ

ਧਿਆਏ ੧ ਛੰ: ੩੩੯

ਤਥਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਦੀ ਆਰਤੀ—

ਧੂਪ ਦੀਪ ਸਵਾਰ ਆਰਤੀ ਕਰਤ ਪੂਜਾ ਚਾਹੁ ਸੁਰ
ਘਸਤ ਕੁੰਕਮ ਅਗਰ ਚੰਦਨ
ਪੁਸ਼ਪ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਚੁਰ।
ਨਈਵੇਦ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ ਬਿੰਜਨ

ਬਿਬਿਧ ਨੇਵੇ ਜਾਤ ਤਰ।
ਅਨੇਕ ਕੁਸਮ ਸੁਗੰਧ ਨਾਨਾ
ਭਾਂਤ ਪਰਮਲ ਪਰਸਪਰ।
ਰੁਚਰ ਚਰਚਤ ਈਸ ਅਰਪਤ
ਕਰਤ ਜੈ ਜੈਕਾਰ ਸੁਰ।
ਬਜਤ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮਹਾਵਰ
ਨਚਤ ਅਪੱਛਰ ਗਨ ਚਤੁਰ।

ਧਿ: ੨ ਛੰ: ੬੦੨

ਤਥਾ—ਮੰਗਲ ਆਰਤੀ ਜੋ ਕੋਈ ਗਾਵੈ
ਪੁਨਰਪ ਗਰਭ ਨ ਲੇਟੇ।
ਬਿਸ੍ਰੁ ਬਿਭੂਤ ਆਰਤੀ ਕਰ ਹੈ
ਜਮ ਜਾਗਾਤਿ ਨ ਭੇਟੇ।
ਕ੍ਰਿਤ ਅਘ ਦੋਖ ਬਿਕਾਤ ਚਿਰਨ ਕੇ
ਅਪਦਾ ਕਾਲਖ ਮੇਟੇ।
ਮੁਖ ਉਜਲ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੇ
ਪੜਤ ਨ ਜਮ ਕੇ ਫੇਟੇ।

ਧਿ: ੫ ਛੰ: ੧੨੩

ਤਥਾ—ਅਸਟਗੰਧ ਸ਼ੁਭ ਆਰਤੀ ਧਰੇ।
ਸਕਲ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਰਾਜ ਤੁਲ ਕਰੇ।

ਧਿ: ੫ ਪੰਨੇ ੪੩੧

ਤਥਾ—ਅਬ ਕੇ ਪਾਪ ਪੂਰਬਲੇ ਪਾਪਾ।
ਮਿਟੰ ਸਕਲ ਜੀਵਨ ਸੰਤਾਪਾ।
ਪਰਬ ਪਰਬ ਉਤਸਵ ਬਿਧ ਕਰੈ।
ਆਰਤੀ ਸਮੈ ਪੂਜ ਅਨਸਰੈ।
ਪੰਚ ਪਕਾਰ ਪੂਜੇ ਸੁਖਲੋਹੈ।
ਗ੍ਰੰਥ ਹਰੀ ਮੇ ਭੇਦ ਨ ਕੋਹੈ।
ਆਰਤੀ ਸਮੇ ਸਮੈ ਪਰ ਕਰੈ।
ਉਦਾਰ ਚਿਤ ਹੈ, ਪੂਜ ਅਨੁਸਰੇ।
ਪੂਜਾ ਕੁੰਭ ਤੋਰਨ ਨਵ ਪਲ੍ਹਵ।
ਪੁਸਪ ਫਲਨ ਜੁਤ ਬਾਂਧ ਭਲਵ।
ਪੰਚ ਤੂਰ ਵਾਦਿੱਤ੍ਰ ਬਜਾਵੈ।
ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਪਦ ਸਭ ਗਾਵੈ।
ਨਾਰਦੀ ਭਗਤਿ ਕਹੇ ਸੁਖ ਲੋਹੈ।
ਪ੍ਰੇਮ ਮਗਨ ਉਮਾਹ ਪਦ ਛੋਹੈ।
ਕੁਸਮ ਬਸਨ ਸੁਗੰਧ ਪਕਵਾਨਾ।

ਅਰਪੇ ਹਿਤ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਾ।
ਸੰਤ ਮਨਾਵੈ ਪੂਜ ਗ੍ਰੰਥਾ।
ਦਰਸ ਪਰਸ ਪਾਵੈ ਪਠ ਸੰਥਾ।
ਮੰਗਲ ਦਰਬ ਕਦਲੀ ਤਰੁ ਦ੍ਵਾਰੇ।
ਆਰੰਭ ਸਮੈ ਸਦ ਗ੍ਰੰਥ ਅਨੁਸਾਰੈ।
ਪਰਸ ਮਾਤਿ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਏ ਜਬੈ।
ਕਰਾਹ ਗੁਰਪੁਰਬ ਕਰੈ ਸਿਖ ਤਬੈ।
ਪੂਜੇ ਸੁਖ ਲੋਹ ਭਗਵਾਨਾ।
ਅਰਪੈ ਸੁਖ ਕਾਮਨਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾ।
ਪੁਸਪ ਅੰਜਲੀ ਪੂਜੈ ਹਰਿ ਦੇਵਾ।
ਸਰਬ ਫਲ ਸਰਬ ਅੰਨ ਸਭ ਮੇਵਾ।

ਧਿਆਏ ੫ ਪੰ: ੪੯੧ ਸਰਬਲੋਹ ਇਤਿ

ਤਥ-ਸੂਰਜ ਪਰਕਾਸ਼ੋਕਤ ਢਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵਿਰਧਾ ਮਾਈ ਨੇ ਨੌਮੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਪੂਜਾਦਿਕ ਕਰਨੀ। ਚੌ:

ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈਵੇਂਦ ਸੁਧਾਰਾ।
ਕਰ ਪੂਜਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਦਾਰਾ।

ਆਰਤੀ। ਚੌਪਾਈ

ਤਬ ਉਠ ਕਰ ਸਭ ਸੰਗਤ ਰਾਸ।
ਜਿਨਮੁਹ ਅਹਾਰ ਬੁਲਾਕੀ ਦਾਸ।
ਦੀਪਕ ਵਾਰ ਆਰਤੀ ਕਰੀ।
ਧੂਪ ਧੁਖਾਇ ਅਗਾਰੀ ਧਰੀ।

ਰਾਸ ੧੨ ਅੰਧੂ ੫

ਤਥਾ-ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸਮਾਧ ਵਾਸਤੇ
ਚੌ: ਇਕ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਾਧ ਪਿਹ ਤਿਆਗਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜਾਗਾ।
ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਿਤ ਕਰਤੇ ਰਹੀਐ।
ਆਨ ਥਾਨ ਜੈਥੇ ਨਹ ਚਹੀਐ।

ਰੁਤ ੧ ਅੰਸ੍ਰ ੪੭

ਤਥਾ-ਆਗਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ
ਇਤ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਜਤ ਨਵਰਾਤੇ
ਚੰਦਨ ਧੂਪ ਫੂਲ ਬਹੁ ਭਾਂਤੇ।
ਦੁਰਗਾ ਪਾਠ ਅਨੇਕ ਕਰੰਤੇ।
ਸੈਜ ਸਕੇਲੀ ਹਵਨ ਹੁਵੰਤੇ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 9 ਤੇ)

ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :—ਕਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋਤ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੋ ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀ ਹੈ।

ਉਤਰ :—ਕਈ ਲੋਕ ਜੋ ਨੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਟਕ ਨੱਕ ਦੇ ਅਗ੍ਰ ਭਾਗ ਵਿਖੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਝਮਕਦੇ ਨਹੀਂ, ਸੋ ਇਕ ਟਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਲਗਾਇਆਂ ਨੇਤਰਾਂ ਅਗੇ ਜਲ ਛਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁੜ ਅਕਾਸ਼ ਵਲ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਜਲ ਨੇਤਰਾਂ ਅਗੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਚਮਤਕਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਸੋ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਚਮਤਕਾਰ ਅਥਵਾ ਕੌਤਕ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਇੰਦ੍ਰੇ ਗੋਚਰ ਹਨ। ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਜੀ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਇੰਦ੍ਰੇ ਗੋਚਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਗੋਚਰ ਹੈ॥

ਅਸਲ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਜੋਤ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਉਹ ਉਨਮਨੀ ਜੋਤ ਹੈ। ਯਥਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਬਚਨ ਹੈ॥

ਉਨਮਨੀ ਜੋਤਿ ਪਟੰਤਰ ਦੀਜੈ ਕਉਨ ਜੋਤਿ
ਦਇਆ ਕੈ ਦਿਖਾਵੈ ਜਾਹੀ ਤਾਹੀ ਬਨ ਆਵਈ॥

ਸੋ ਜੇਕਰ ਪੁਛੋ ਉਨਮਨੀ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਉਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਦਾ ਸਰੂਪ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਹੈ, ਜਦ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਮਿਟ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜਾਣੋ ਕਿ ਮਨ ਮਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨਮਨ ਹੋਇਆ ਅਰਥਾਤ ਕਾਰਜ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਆਪਣੇ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਬਿੰਬ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨਮਨੀ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਈ। ਮਨ ਅਰਥਾਤ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੇ ਮਰਨੇ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਰਹਿ ਜਾਏ ਉਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ਉਨਮਨ ਹੈ। ਸੋ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਇਹ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਕਾਰਣ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋਕਰ ਸਨਾਤਨ ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦਾ ਬਚਨ॥

ਇਹ ਮਨ ਉਲਟ ਸਨਾਤਨ ਹੂਆ॥
ਤਬ ਜਾਨਿਆ ਜਬ ਜੀਵਤ ਮੂਆ॥

ਸੋ ਜਦ ਮਨ ਉਲਟ ਕੇ ਸਨਾਤਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਛਡ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨਮਨੀ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਅਜਿਹਾ ਚਾਨਣਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਕਛ ਬੀਤਦਾ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦਮਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਏਹ ਕਹੋ ਕਿ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਦਸਦਾ ਹੈ। ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦਾ ਬਚਨ ਹੈ॥

ਏਹ ਮਨ ਲੈ ਜਉ ਉਨਮਨਿ ਰਹੈ॥
ਤਉ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੈ॥

ਸੋ ਜਦ ਮਨ ਲੈ ਹੋ ਕੇ ਉਨਮਨੀ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਲਾਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ਆਂਵਦੀ ਹੈ॥

ਅਸਲੀ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਏਹ ਜੋ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਦੀ ਅੰਸ ਹੈ ਏਹ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਾਨ ਹੈ ਪਰ ਮਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੇ ਦਿਬ ਜੋਤਿ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ ਚਰਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਦੇ ਰਖੀ ਹੈ। ਅਨਹਦ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇ ਕੇ ਕਰਨ ਗੋਚਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਭਰਮਾਇ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਦਿਬ ਸੂਝ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇ ਕੇ ਹੋਰ ਹੀ ਸਮਝ ਦੇ ਰਖੀ ਹੈ। ਈਕੁਰ ਹੀ ਅੰਤਰ ਮੁਖਤਾ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇ ਕੇ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਕਰ ਛਡਿਆ ਹੈ। ਸੋ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਮਿਟ ਜਾਣ ਤਾਂ ਬਾਹਿਰ ਮੁਖਤਾ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਜਦ ਬਾਹਿਰ ਮੁਖਤਾ ਮਿਟ ਗਈ ਤਾਂ ਅੰਤਰ ਮੁਖੀ ਹੋਇਆ। ਤਾਂ ਮੁੜ ਅਨਹਦ ਅਥਵਾ ਉਨਮਨੀ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ॥

ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮਹਾਤਮ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਈਸ਼ਰ ਕੋਟੀ ਜੀਕੁਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ

ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜੀਵ ਕੋਟੀ ਜੀਕੂਰ ਆਮ ਲੋਕ। ਮਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੇ ਜੋ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਹਨ ਸੋ ਈਸ਼ਰ ਕੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗੇ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੁਤੇ ਸਿਧ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨ ਜੋਗ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਜੀਵ ਕੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਯਤਨ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਏਹ ਸਾਰਾ ਭੇਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਯਤਨ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਏਹ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਬਚਨ ॥

ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧ ਮਿਲੇ, ਬੀਸ ਇਕ ਈਸ ਭਏ,
ਇਤ ਤੇ ਉਲੰਘਉਤ ਜਾਇ ਠਹਿਰਾਵਈ ॥
ਚਰਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੂੰਦ, ਪੇਖੈ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕੈ,
ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਉਨਮਨੀ ਲਿਵ ਲਾਵਈ ॥
ਸੁਰਤ ਸਕੋਰਤ ਹੀ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਖੋਲ,
ਨਾਦ ਬਾਦ ਪਰਹਰੇ ਅਨਹਦ ਲਿਵ ਲਾਵਈ ॥
ਬਚਨ ਬਿਸਰਜਤ ਅਨਰਸ ਰਹਿਤ ਹੁਇ,
ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਅਪਿਉ ਪੀਆਵਈ ॥

ਹੋਰ—ਜਉਲਉ ਆਨਰਸ ਬਸ ਤਉ ਲਉ ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ, ਜਉ ਲਉ ਆਨ ਧਿਆਨ ਆਪਾ ਆਪ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀਐ ॥ ਜਉ ਲਉ ਆਨ ਗਿਆਨ ਤਉ ਲਉ ਨ ਅਧਯਾਤਮ ਗਿਆਨ, ਜਉ ਲਉ ਨਾਦ ਬਾਦ ਨ ਅਨਾਹਦ ਬਿਸੇਖੀਐ ॥ ਜਉ ਲਉ ਅਹੰਬੁਧ, ਸੁਧ ਹੋਇ ਨ ਅੰਤਰ ਗਤਿ, ਜਉ ਲਉ ਨ ਲਖਾਵੈ ਤਉ ਲਉ ਅਲਖ ਨ ਲੇਖੀਐ ॥ ਸਤਿਰੂਪ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ, ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਮੇਕ ਏਕ ਏਕ ਭੇਖੀਅ ॥

ਸੋ ਤਾਤਪਰਯ ਏਹ ਕਿ ਜੋ ਕੁਛ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੋਗ ਵਸਤੂ ਹੈ ਸਭੋ ਸਤਿਨਾਮ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰ-ਮੰਤਰ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨੇ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਭੀ ਉਪਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ, ਜੋ ਚਾਹੋਗੇ ਇਸੀ ਇਕੋ ਬੀਜ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਬ੍ਰਿਛ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਕਰ ਸਭ ਕੁਛ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ॥

ਇਤੀ ਛੇਵੀਂ ਸਾਖੀ ਸਮਾਪਤ ॥

ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਗੇ ਸਾਖੀ ਨਵੀਂ ਚਲੀ ॥

ਇਕ ਸਿਖ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਸਮਾਂ ਜਾਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦੇ ਦਾਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ, ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ। ਗ੍ਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਜੀ ਸੋਹੰ ਸ਼ਬਦ ਜਦ ਗੁਰੂ ਮਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਹੈ ਤਾਂ ਏਹ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ॥

ਤਿਸ ਪਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸੋਹੰ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਉਦਾਸੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਦਾਸੀਆਂ ਵਿਚ ਭੀ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਸਤਿਨਾਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਤ ਦੀ ਰੀਤੀ ਸੀ ਜੀਕੂਰ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਦੇ ਆਰਤੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਯਥਾ ਬਚਨ ॥

ਸਤਿਨਾਮ ਹੈ ਸੋਹੰ ਸਾਰਾ ॥
ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਸੰਤਨ ਆਧਾਰਾ ॥

ਅਰਥ ਏਹ ਕਿ ਸਤਿਨਾਮ ਸ਼ਬਦ ਸੋਹੰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਏਹ ਨਾਮ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਏਹ ਭੀ ਜਾਣ ਲਵੋ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਿ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਨਾਮ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਹੈ। ਸੋਹੰ ਸ਼ਬਦ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਕੇਵਲ ਗਿਆਨ ਸੋ ਗਿਆਨ ਭੀ ਸ਼ੁਸ਼ਕ ਗਿਆਨ। ਅਤੇ ਸਤਿਨਾਮ ਸ਼ਬਦ ਗਿਆਨ ਭੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਮ ਭੀ ਜੋ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਸੋ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਉਦਾਸੀ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਏਹ ਬਾਣਾ ਸੀ, ਸਿਰ ਪਰ ਕੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜੂੜਾ ਤੇ ਉਪਰ ਕੁੱਲਾ ਫੁਮਣੀਆਂ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਗਲ ਵਿਚ ਲੰਮਾ ਸਫੇਦ ਪਿੰਨੀਆਂ ਤਕ ਚੋਲਾ। ਸੋ ਅਸਲ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦਾ ਹੁਣ ਤਕ ਏਹ ਹੀ ਬਾਣਾ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਪੂਜਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਿ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਕਰਦੇ ਆਵਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਵਿਚਾਲੇ ਬੀ ਹੀ ਹੋਰ ਦੇ ਹੋਰ ਬਾਣੇ ਚਲ ਪਏ ਪ੍ਰੀਤਮਦਾਸ ਥੀਂ ਨਾਂਗੇ ਸਾਧ ਬਣੇ ਏਹ ਬੈਰਾਗੀਆਂ ਦੀ ਰੀਸ ਕੀਤੀ, ਤੇ ਸਿਰੋਂ ਰੋਡੇ ਸਾਧਾਂ ਦਾ ਭੀ ਬਾਣਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਲ ਪਿਆ। ਏਹ ਸਨਿਆਸੀਆਂ ਦੀ ਰੀਸ ਕੀਤੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਭਗਵੇ ਕੱਪੜੇ ਭੀ ਪਹਿਨ ਲਏ। ਤੇ ਹੁਣ ਨਾਂਗੇ ਸਾਧ ਉਦਾਸੀ ਸਵਾਹ ਦੇ ਗੋਲੇ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ।

ਸੋ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹੋਰ ਬਾਣੇ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਏ, ਗੋਲੇ ਦੀ ਪੂਜਾ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਦਿਤੀ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਈਆਂ ਨੇ ਸਤਿਨਾਮ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਕੇ ਸੋਹੰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਭੀ ਕਰ ਲਿਆ ॥

ਸੋ ਏਹ ਤਬਦੀਲੀ ਵਾਲੀ ਵਬਾ ਕੇਵਲ ਉਦਾ-ਸੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕੀ ਰਹੀ, ਨਿਰਮਲੇ ਸਾਧਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਈ। ਅਸਲੀ ਬਾਣਾ ਨਿਰ-ਮਲਿਆਂ ਦਾ ਭੀ ਸਫੇਦ ਸੀ ਤੇ ਕੱਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਦੀ ਰਹਿਤ ਰਖਦੇ ਸੋ ਮੰਤਰ ਭੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਤਿਨਾਮ ਸੀ ਜੋ ਅਸਲ ਨਿਰਮਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਜ ਤਕ ਏਹ ਬਾਣਾ ਤੇ ਏਹ ਮੰਤਰ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਵਿਚਾਲੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਕੱਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਦੀ ਰਹਿਤ ਹੀ ਤਿਆਗ ਦਿਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਦਾ ਬਾਣਾ ਭਗਵੇ ਕੱਪੜੇ ਲੰਗੋਟੀ ਤੇ ਚਿਪੀ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਸੁਚੇਤੇ ਹੋ ਕੇ ਉਸੀ ਚਿਪੀ ਨਾਲ ਸੋਚ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਉਸੀ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਭੀ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਸਤਿਨਾਮ ਦਾ ਮੰਤਰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਉਦਾਸੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਸੋਹੰ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਬੈਰਾਗੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਮੰਤਰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਰਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਏਹੋ ਜਿਹੇ ਹੇਰ ਫੇਰ ਵਿਚ ਕਈ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਹੁਣ ਕਈ ਨਿਰਮਲੇ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੇਵਲ ਕੇਸ ਹੀ ਕੇਸ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਹਥ ਲਗ ਪਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਚੂ ਕੱਟੀਏ ਭੀ ਹੋ ਪਏ ਹਨ ਸੋ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਬਾਕੀ ਦਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਕਦ ਤਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਏਹ ਹੁਣ ਹੌਲੀ ੨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਟੁਟਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸਲੀ ਨਿਰਮਲੇ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਜੋ ਰਹਿਤ ਤੇ ਬਾਣਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਸੀ, ਸੋ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਨਾਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਛਡ ਦਿਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਆਕੀ ਹੋ ਬੈਠੇ। ਆਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰੇ। ਸੋ ਜੋ ਕੁਛ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਦੀ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਹੈ ਏਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਜੋ ਸਿੰਘ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਸਲੀਮ ਨਾ ਕਰੇ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਕੇ ਵਰਤੇ ਤੇ ਹਠ ਕਰੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਥੋਂ ਆਕੀ ਹੈ। ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਮੰਤਰ ਭੀ ਸਤਿਨਾਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿਆਗ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਤਖਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਥੀਂ ਭੀ ਧਕੇ ਗਏ ਹਨ ,ਓਥੇ ਭੀ ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਢੁਕਣਾ ਮਿਲਦਾ। ਬਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਗਏ ਗੁਵਾਚਿਆਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਨਾਂ ਨਾਲ ਆ ਬਣੀ ਹੈ। ●

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਦੀ)

ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਘ੍ਰਿਤ ਕੇ ਵਾਰ।
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਕੇਲ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰੇ।

ਐਨ ੨ ਅੰਸੂ ੧ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਇਤਿ

ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਰਤੀ ਪੂਜਾ ਧੂਪ ਦੀਪ ਆਦ ਦੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਵਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੇ ਆਰਤੀ ਧੂਪ ਦੀਪ ਆਦੀ ਦਾ ਮੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮਗਰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਸਿਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਅਨੁਯਾਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਪੂਰਨਿਆਂ ਉਤੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਪਣੀ ਮਨਮੱਤ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਪਾਠਕ ਜਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਭੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਹਾਤਮਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨ।

(ਨੋਟ :—"ਅਜੂਨੀ" ਪਤ੍ਰ ਮਿਤੀ ਜੁਲਾਈ, ਅਗਸਤ, ਸਤੰਬਰ ੧੯੮੧ ਵਿਚ ਸਫਾ ੧੯ ਤੇ ਆਰਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੜ੍ਹੋ। ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਉ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪੁਰਾਤਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ, ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਾਲੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸਨ, ਤੇ ਜੋ ਉਹ ਮਰਯਾਦਾ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਹ ਹੀ ਠੀਕ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਤਨ ਮਰਯਾਦਾ ਨੂੰ ਮਨਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।)

—ਦਾਸ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੁਰਗਦੀ

ਰਾਜਾ ਜੋਗੀ

ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਨ ਕਥਾ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

(ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਗਿਆਨੀ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਰਾ)

ਢੁਡਿਆਲ ਦੇ ਸੱਯਦ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜਿਆ ਤੇ ਵਹਾਲੀ ਆਣ ਮੁਕਾਮ ਕੀਤਾ

ਸੈਦਪੁਰੋਂ ਵਾਹਲੀ ਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਰਾਹ ਵਿਚ ਢੁਡਿਆਲ ਦਾ ਇਕ ਸੱਯਦ 'ਮੇਹਰ ਸ਼ਾਹ' ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਜਿਸ ਨੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਸਲਾਮ ਕੀਤੀ, ਅਰਜ਼ ਗੁਜਾਰੀ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਅਪਣੇ ਮੁਬਾਰਕ ਕਦਮ ਪਾ ਕੇ ਢੁਡਿਆਲ ਨੂੰ ਪਾਕ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੀਏ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਵਕਤ ਦੀ ਤੰਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹਦੀ ਅਰਜ਼ ਨਾ ਮੰਨ ਸਕੇ। ਪਰ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਰੱਤੇ ਪੋਏ ਸੱਯਦ ਮੇਹਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਫੇਰ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਭਰੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਪ ਜੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ? ਤਾਂ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਖਾਕ (ਧੂੜੀ) ਹੀ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੋ, ਜੋ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਦਬਾ ਕੇ ਆਪ ਦੀ ਯਾਦ ਅੰਦਰ ਅਸਥਾਨ ਕਾਇਮ ਕਰਾਂਗਾ। ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ। 'ਜੋ ਢੁਡਿਆਲ' ਜ਼ਿਲਾ ਜੇਹਲਮ) ਸ਼ੈਹਰ ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਦਬਾ ਕੇ ਚਬੂਤਰਾ (ਥੜਾ) ਥਾਪ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਅਗੇ ਪਿਛੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਰਮਣੀਕ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਸੀ ਲੰਗਰ ਲਈ ਦਿਤੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੱਯਦ 'ਮੇਹਰ ਸ਼ਾਹ' ਨੂੰ ਨਿਵਾਜ ਕੇ ਆਪ ਜੀ 'ਵਹਾਲੀ' ਆਏ। ਸਰਦਾਰ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੋਤਰਾ 'ਸ੍ਰਦਾਰ ਜੀਵਣ ਸਿੰਘ' ਜੋ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੀ, ਉਹ ਮਿਲਣ ਆਇਆ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਅਤੇ ਨਕਦੀ ਦੀ ਬੇਅੰਤ ਭੇਟਾ ਅਰਪਨ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਪੋਠੋਹਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਵਜੋਂ ਵਧਾਈ ਦਿਤੀ। ਆਖਿਆ-ਮਹਾਰਾਜ ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਣ ਦੀ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਤੇ ਹਸੌਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਜਾ ਕੇ ਪੋਠੋਹਾਰ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਨਵੀਂ ਜਾਨ ਪਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਜਿੱਤ-ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਸ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਪ੍ਰਵਾਣ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਸਿਰੋਪਾਉ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕੀਤਾ।

ਫੇਰ ਸੁਖੋ ਵਿਚ ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ

'ਵਹਾਲੀ' ਦੇ ਸ੍ਰਦਾਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਕ ਪਿੰਡ ਰਾਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਭੰਗੀ ਨੇ ਕਬਜੇ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਸੁਖਣਾ ਕੀਤੀ ਸ਼ੀ, ਜੇਕਰ ਪਿੰਡ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ 500) ਨਕਦੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਲਈ ਭੇਟਾ ਦਿਆਂਗਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਇਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਸੁਖਣ ਅਜੇ ਤੀਕ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸ੍ਰਦਾਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਇਆ ਤੇ ਦੂਰ ਤੋਂ ਹੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਤਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਇਉਂ ਬਚਨ ਕੀਤਾ—

ਦੋਹਰਾ

ਜੱਟ, ਫੱਟ, ਪੱਸ, ਢੋਲ, ਪੁਨ ਨਾਰ, ਗਵਾਰ ਨਿਹਾਰ।
ਤਾੜਨ ਬਿਨ ਨਹਿ ਹੋਹਿ ਕਬ ਸੂਧੇ ਨਿਜ ਅਨੁਸਾਰ।

ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਟੈਹਲ ਵਾਲੇ ਨੇ ਪੁਛਿਆ—ਮਹਾਰਾਜ ! ਇਹ ਕਿਸ ਪ੍ਰਥਾਂਇ ਵਾਕ ਹਨ ? ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ—ਐਸੇ ਮਤਲਬੀ ਲੋਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਔਕੜ ਬਣ ਜਾਏ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਦੀ ਮੰਨਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਦੇਣੀ ਭੁਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਆਖਿਆ, ਔਹ ਦੇਖੋ ! ਇਸ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 500) ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਨਤ ਮੰਨੀ ਸੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅਨਜਾਣ ਜਾਣ ਕੇ ਦਿਲੋਂ ਹੀ ਲਾ ਛੱਡੀ ਸੂ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਬੜਾ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਲਿਆ ਕੇ ਭੇਟਾ ਕੀਤੇ ਤੇ ਭੁਲ ਦੀ ਖਿਮਾਂ ਮੰਗੀ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਗਲ ਦੀ ਕੰਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੰਨਤ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਏ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਡੰਨ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਰਤਨ ਹਰੀ ਗੁਰ ਪੀਰ ਕੀ ਮੰਨਤ ਮੰਨ ਨ ਦੇਇ।
ਲਾਇਕ ਡੰਡ ਪਛਾਣ ਸੋ ਦੁਖ ਪਾਵੇ ਸੁਣ ਲੇਇ।

ਸੂ: ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਵਹਾਲੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੰਦ ਜੀ ਹੋਇ, ਜੋ ਰਾਜਾ ਫਤੇ ਚੰਦ ਮੈਣੀਂ(ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ) ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਮੈਣੀ ਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੀਕ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਖੋ (ਰਸਾਲਾ ਫੁਲਵਾੜੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੰਬਰ ਜਿਲਦ 6, ਦਸੰਬਰ, 1929, 1930 ਪੰਨਾ 350, ਐਡੀਟਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ)।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦਵਾਲ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ

ਸਰਦਾਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਸੁਖਣਾਂ ਲੈ ਸੁਖੋ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਆਪ ਬਾਂਕਾ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਆਏ। ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ ਸੀ। ਤਾਂ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਸਿਖ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕੀਂ ਬੰਨ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਕਸੂਰ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਦੇ ਨੱਸ ਜਾਣ ਉਤੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਚੰਗਾ ਘੋੜਾ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਅਗੋਂ ਲਈ ਚੋਰੀ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲੈ ਕੇ ਮੁਸਕਾਂ ਖੁਲ੍ਹਾ ਦਿਤੀਆਂ :—

ਇਥੇ ਇਹ ਗਲ ਹੁਣ ਯਾਦ ਕਰਾਣੀ ਫਿਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਉਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਮਨ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਲਈ ਹੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਦੌਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਥੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ 'ਮੀਰਪੁਰ' ਵਲ ਜਦੋਂ ਚਾਲੇ ਪਾਏ ਸਨ,ਤੱਦ ਦੂਜੀ ਵਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦੌਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਸੋ ਜਦੋਂ ਮੀਰਪੁਰ ਥੀਂ ਹੋ ਕੇ ਪੋਠੋਹਾਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਤੇ ਹਸੌਲੇ ਦੇ ਗੱਖੜਾਂ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਜੇ ਇਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸਨ ਉਧਰ ਤੋਂ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਤਾਂ ਆਕੀਆਂ ਤਾਂਈਂ ਈਨਾ ਮਨਾਂਦੇ ਯਾ ਸਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਣ ਮਿਲੇ। ਅਤੇ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ਪਰਸ ਪਚ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਨੇ ਬੇਅੰਤ ਭੇਟਾ ਅਰਪਨ ਕੀਤੀ। ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵਲੋਂ ਅਪਣੇ ਆਪਣੇ ਦੌਰੇ ਦੇ ਬੀਤ ਚੁਕੇ ਸਮਾਚਾਰ ਸੁਣੇ ਸੁਣਾਏ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿਲ ਵਿਚ ਰਖੀਆਂ ਰਖਾਈਆਂ ਪਰਦੇ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਇਕਾਂਤ ਬੈਠ ਕੀਤੀਆਂ, ਵਿਚਾਰੀਆਂ, ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਨੇ 'ਸ਼ਹੀਦ ਵਾਲ' ਅਤੇ 'ਮਖਿਆਲ' ਦੇ ਆਕੀ ਕਿੱਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਅਜੇ ਤੀਕ ਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ—ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕਿਹੜਾ ਵੇਲਾ

ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ? ਤਾਂ ਮਿਲਵੇਂ ਲਸ਼ਕਰ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਵਾਲ ਦਾ ਰੁੱਖ ਕਰਕੇ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿਤੇ।

ਨਗਾਰੇ ਦੀ ਧੁੰਨਕਾਰ ਨੇ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਗੂੰਜਾ ਦਿਤਾ, ਤੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਧਰ ਗੱਖੜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਲੜਨ ਲਈ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਕਲ ਆਏ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ੋਹਰ ਦਾ ਵਖਾਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਕਈ ਦਿਨ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਓੜਕ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਲਸ਼ਕਰਾਂ ਦੇ ਹੋਂਦਿਆਂ ਅਜੇ ਤੀਕ ਕਿੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟਾ ਇਹ 'ਸਿੰਘ' ਨਾਮ ਨੂੰ ਵੱਟਾ ਲਗਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪ ਦੇ ਹੱਲੇ ਦੀ ਤਾਬ ਸ਼ਤਰੂ ਨਾ ਝੱਲ ਸਕੇ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਫੁਰਮਾਨ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ, ਜੋ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵਿਚ ਮਾਨੋ ਦੁਗਣਾ ਬਲ ਭਰਿਆ ਗਿਆ। ਐਸਾ ਹੱਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਉਖੜ ਗਏ, ਅਤੇ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾ ਕੇ ਜਿਧਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਆਇਆ ਨੱਸ ਤੁਰੇ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਨਗਾਰਾ ਵਜਾ ਕੇ ਫੇਰ 'ਮਖਿਆਲੇ' ਵਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿਤੇ।

'ਸ਼ਹੀਦ ਵਾਲ' ਨੂੰ ਫਤੇ ਕਰਕੇ ਮਖਿਆਲੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ 'ਰੁਤਾਸ' 'ਚਸ਼ਮਾਂ' ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਆਏ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬਅੰਤ ਭੇਟਾ ਅਰਪਨ ਕੀਤੀ। ਇਥੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਾਈਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਨਵਾਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰਾਇਆ ਤੇ ਲੰਗਰ ਲਈ ਜਾਗੀਰ ਲਵਾਈ। ਇਥੋਂ ਚਲ ਕੇ ਅਗਲਾ ਮੁਕਾਮ 'ਚੋਹਾ ਸੈਦਨ ਸ਼ਾਹ' ਹੋਇਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਖਾਨਗਾਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ। ਤੁਰਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੀਰ ਦੀ ਥਾਂਇ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਹਦੋਂ ਬਾਹਰ ਡੇਹਰਾ ਲਾਵੋ। ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਆਖਿਆ—ਅਸੀਂ ਵੀ ਪੀਰ ਹਾਂ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਤੁਰਕ ਫੇਰ ਵੀ ਚੁਪ ਨਾ ਹੋਏ, ਤੇ ਲੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਚੰਗੇ ਹੱਥ ਵਿਖਾਏ ਤੇ ਤੁਰਕਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾ ਦਿਤਾ।

'ਚੋਹਾਂ ਸੈਦਨ ਸ਼ਾਹ' ਤੋਂ ਚਾਲੇ ਪਾ ਕੇ ਆਪ ਨੇ 'ਮਖਿਯਾਲੇ' ਕਿੱਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਜਾ ਘੇਰਿਆ ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਗੱਖੜਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਾਨ ਸੀ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਸਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿਤੀ ਤਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਚੰਗੇ ਲੜੇ। ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਲਸ਼ਕਰਾਂ ਦੀ ਤੀਰ ਗੋਲੀ ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਜਵਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੰਨ ਦਿਤੇ, ਜਿਸ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਜਾਂਦੀ ਨਾ ਵੇਖ ਕੇ ਹਾਰ ਮੰਨ ਲਈ ਤੇ ਅਗੋਂ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ 'ਵਹਾਲੀ' ਵਾਲ ਸ: ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਦੇ (ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸੀ) ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਆਪ ਤਾਂ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਪਿੰਡ 'ਦਾਦਨ ਖਾਨ' ਵਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿਤੇ। ਇਧਰ ਹੀ 'ਝਾਂਣ' ਜ਼ਿਲਾ ਅਟੱਕ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਮੁਖ 'ਭਾਈ ਮਾਨਸਾ' ਜੀ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆਏ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕ ਕੇ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਬਣ ਗਏ।

ਇਹ ਚੰਗੇ ਕਰਣੀ ਵਾਲੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਤੇ ਵਡ-ਪ੍ਰਵਾਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬਣਵਾਏ 'ਤਲਾਬ' ਉਤੇ 'ਅਧਿਵਾਲ' ਜ਼ਿਲਾ ਕੈਮਲਪੁਰ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਨੇ ਬਣਵਾਈ ਸੀ। ਅਜ ਕਲ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਲੀਡਰ 'ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਸਾਫਰ' ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸੰਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। ਦੇਖੋ ਰਸਾਲਾ ਫੁਲਵਾੜੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੰਬਰ 1930 ਜਨਵਰੀ ਪੰਨਾ 343।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ

ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ

ਪੰਜ ਠੱਗ—

ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ਰੂਪੁ ਜਾਤਿ ਜੋਬਨਿ ਪੰਜੇ ਠੱਗ ॥
ਏਨੀ ਠਗੀ ਜਗੁ ਠਗਿਆ ਕਿਨੈ ਨ ਰਖੀ ਲਜ ॥
ਏਨਾ ਠਗਨਿ ਠਗ ਸੇ ਜਿ ਗੁਰ ਕੀ ਪੈਰੀ ਪਾਹਿ ॥
ਨਾਨਕ ਕਰਮਾ ਬਾਹਰੇ ਹੋਰਿ ਕੇਤੇ ਮੁਠੇ ਜਾਹਿ ॥ —ਵਾਰ ਮਲਾਰ (੨੩)

ਪੰਡਤ ਪਾਧਾ—

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤੁ ਬਾਦੁ ਵਖਾਣੈ ॥ ਭੀਤਰਿ ਹੋਂਦੀ ਵਸਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ॥ —ਗਉੜੀ (੪)
ਪਾਧਾ ਪੜਿਆ ਆਖੀਐ ਬਿਦਿਆ ਬਿਚਰੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
ਬਿਦਿਆ ਸੋਧੈ ਤਤੁ ਲਹੈ ਰਾਮਨਾਮ ਲਿਵਲਾਇ ॥
ਮਨਮੁਖੁ ਬਿਦਿਆ ਬਿਕ੍ਰਦਾ ਬਿਖੁ ਖਟੇ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥
ਮੂਰਖੁ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨਈ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨਹ ਕਾਇ ॥
ਪਾਧਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੀਐ ਚਾਟੜਿਆ ਮਤਿ ਦੇਇ ॥
ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਹੁ ਨਾਮੁ ਸੰਗਰਹੁ ਲਾਹਾ ਜਗ ਮਹਿ ਲੇਇ ॥
ਸਚੀ ਪਟੀ ਸਚੁ ਮਨਿ ਪੜੀਐ ਸਬਦੁ ਸੁ ਸਾਰੁ ॥
ਨਾਨਕ ਸੋ ਪੜਿਆ ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਬੀਨਾ ਜਿਸੁ ਰਾਮਨਾਮੁ ਗਲਿ ਹਾਰੁ ॥
—ਰਾਮਕਲੀ ਦਖਣੀ ਓਅੰਕਾਰ (੫੨)

ਪ੍ਰੇਮ—

ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜੈਸੀ ਜਲ ਕਮਲੇਹਿ ॥
ਲਹਰੀ ਨਾਲਿ ਪਛਾੜੀਐ ਭੀ ਵਿਗਸੈ ਅਸਨੇਹਿ ॥
ਜਲ ਮਹਿ ਜੀਅ ਉਪਾਇ ਕੈ ਬਿਨੁ ਜਲ ਮਰਣੁ ਤਿਨੇਹਿ ॥੧॥
ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜੈਸੀ ਮਛੁਲੀ ਨੀਰ ॥
ਜਿਉ ਅਧਿਕਉ ਤਿਉ ਸੁਖੁ ਘਣੋ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸਾਂਤਿ ਸਰੀਰ ॥
ਬਿਨੁ ਜਲ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਈ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੈ ਅਭ ਪੀਰ ॥ ੨ ॥
ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜੈਸੀ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੇਹ ॥
ਸਰ ਭਰਿ ਥਲ ਹਰੀਆਵਲੇ ਇਕ ਬੂੰਦ ਨ ਪਵਈ ਕੇਹ ॥੩॥
ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜੈਸੀ ਜਲ ਦੁਧ ਹੋਇ ॥
ਆਵਟਣੁ ਆਪੇ ਖਵੈ ਦੁਧ ਕਉ ਖਪਣਿ ਨ ਦੇਇ ॥੪॥
ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜੈਸੀ ਚਕਵੀ ਸੂਰ ॥
ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਨੀਦ ਨ ਆਵਈ ਜਾਣੈ ਦੂਰਿ ਹਜੂਰਿ ॥੫॥ —ਸ੍ਰਿਗੀ ਰਾਗ ਅਸਟਪਦੀ (੧੧)

ਸਾਈ ਵਸਤੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ਜਿਸੁ ਸਿਉ ਲਾਇਆ ਹੇਤੁ —ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਪਹਰੇ (੧)

ਜੇ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ ॥ ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ ॥
ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ ॥ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ ॥

—ਸਲੋਕ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਵਧੀਕ (੨੦)

ਬਾਬਰ—

ਖੁਰਾਸਾਨ ਖਸਮਾਨਾ ਕੀਆ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਡਰਾਇਆ ।
ਆਪੈ ਦੋਸੁ ਨ ਦੇਈ ਕਰਤਾ ਜਮੁ ਕਰਿ ਮੁਗਲੁ ਚੜਾਇਆ ॥ —ਆਸਾ (੩੯)

ਜਿਨ ਸਿਰਿ ਸੋਹਨਿ ਪਟੀਆ ਮਾਂਗੀ ਪਾਇ ਸੰਧੂਰ ॥
ਸੇ ਸਿਰ ਕਾਤੀ ਮੁੰਨੀਅਨਿ ਗਲ ਵਿਚਿ ਆਵੈ ਧੂੜਿ ॥
ਮਹਲਾ ਅੰਦਰਿ ਹੋਦੀਆ ਹੁਣਿ ਬਹਿਣ ਨ ਮਿਲਨਿ ਹਦੂਰਿ ॥ ੧ ॥

—ਆਸਾ ਅਸਟਪਦੀ (੧੧)

ਜਦਹੁ ਸੀਆ ਵੀਆਹੀਆ ਲਾੜੇ ਸੋਹਨਿ ਪਾਸਿ ॥
ਹੀਡੋਲੀ ਚੜਿ ਆਈਆ ਦੰਦ ਖੰਡ ਕੀਤੇ ਰਾਸਿ ॥...
ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਦੁਇ ਵੈਰੀ ਹੋਏ ਜਿਨੀ ਰਖੇ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥...
ਦੂਤਾ ਨੋ ਫੁਰਮਾਇਆ ਲੈ ਚਲੇ ਪਤਿ ਗਵਾਇ ॥
ਅਗੋ ਦੇ ਜੇ ਚੇਤੀਐ ਤਾ ਕਾਇਤੁ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥...
ਬਾਬਰਵਾਣੀ ਫਿਰਿ ਗਈ ਕੁਇਰੁ ਨ ਰੋਟੀ ਖਾਇ ॥੫॥
ਇਕਨਾ ਵਖਤ ਖੁਆਈਅਹਿ ਇਕਨਾ ਪੂਜਾ ਜਾਇ ॥
ਚਉਕੇ ਵਿਣੁ ਹਿੰਦਵਾਣੀਆ ਕਿਉ ਟਿਕੇ ਕਢਹਿ ਨਾਇ ॥
ਰਾਮ ਨ ਕਬਹੂ ਚੇਤਿਓ ਹੁਣਿ ਕਹਣਿ ਨ ਮਿਲੈ ਖੁਦਾਇ ॥੬॥

—ਆਸਾ ਅਸਟਪਦੀ (੧੨)

ਇਸੁ ਜਰਿ ਕਾਰਣਿ ਘਣੀ ਵਿਗੁਤੀ ਇਨਿ ਜਰ ਘਣੀ ਖੁਆਈ ॥
ਪਾਪਾ ਬਾਝਹੁ ਹੋਵੈ ਨਾਹੀ ਮੁਇਆ ਸਾਥਿ ਨ ਜਾਈ ॥...
ਕੋਟੀ ਹੂ ਪੀਰ ਵਰਜਿ ਰਹਾਏ ਜਾ ਮੀਰੁ ਸੁਣਿਆ ਧਾਇਆ ॥
ਥਾਨ ਮੁਕਾਮ ਜਲੇ ਬਿਜ ਮੰਦਰ ਮੁਛਿ ਮੁਛਿ ਕੁਇਰ ਰੁਲਾਇਆ ॥
ਕੋਈ ਮੁਗਲੁ ਨ ਹੋਆ ਅੰਧਾ ਕਿਨੈ ਨ ਪਰਚਾ ਲਾਇਆ ॥
ਮੁਗਲ ਪਠਾਣਾ ਭਈ ਲੜਾਈ ਰਣ ਮਹਿ ਤੇਗ ਵਗਾਈ ॥
ਓਨੀ ਤੁਪਕ ਤਾਣਿ ਚਲਾਈ ਓਨੀ ਹਸਤਿ ਚਿੜਾਈ ॥
ਜਿਨ ਕੀ ਚੀਰੀ ਦਰਗਹ ਪਾਟੀ ਤਿਨਾ ਮਰਣਾ ਭਾਈ ॥੫॥

—ਆਸਾ ਅਸਟਪਦੀ (੧੨)

ਜੈਸੀ ਮੈ ਆਵੈ ਖਸਮ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤੈਸੜਾ ਕਰੀ ਗਿਆਨੁ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥
ਪਾਪ ਕੀ ਜੰਞ ਲੈ ਕਾਬਲਹੁ ਧਾਇਆ ਜੋਰੀ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥
ਸਰਮੁ ਧਰਮੁ ਦੁਇ ਛਪਿ ਖਲੋਏ ਕੂੜੁ ਫਿਰੈ ਪਰਧਾਨੁ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥

ਕਾਜੀਆ ਬਾਮਣਾ ਕੀ ਗਲਿ ਥਕੀ ਅਗਦੁ ਪੜੈ ਸੈਤਾਨੁ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥
ਖੂਨ ਕੇ ਸੋਹਿਲੇ ਗਾਵੀਅਹਿ ਨਾਨਕ ਰਤੁ ਕਾ ਕੁੰਗੂ ਪਾਇ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥੧॥
ਆਵਨਿ ਅਠਤਰੈ ਜਾਨਿ ਸਤਾਨਵੈ ਹੋਰੁ ਭੀ ਉਠਸੀ ਮਰਦ ਕਾ ਚੇਲਾ ॥
ਸਚ ਕੀ ਬਾਣੀ ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਸਚੁ ਸੁਣਾਇਸੀ ਸਚ ਕੀ ਬੇਲਾ ॥੨॥ ੩ ॥ ੫ ॥

—ਤਿਲੰਗ (੫)

ਬੰਦਗੀ ਬੰਦਾ—

ਕੁਦਰਤਿ ਕਰਿ ਕੈ ਵਸਿਆ ਸੋਇ ॥ ਵਖਤੁ ਵੀਚਾਰੇ ਸੁ ਬੰਦਾ ਹੋਇ ॥

—ਵਾਰ ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ (੪)

ਬੰਦੀ ਅੰਦਰਿ ਸਿਫਤਿ ਕਰਾਏ ਤਾ ਕਉ ਕਹੀਐ ਬੰਦਾ ॥ —ਆਸਾ (੩੬)
ਬੰਦੇ ਸੇ ਜਿ ਪਵਹਿ ਵਿਚਿ ਬੰਦੀ ਵੇਖਣ ਕਉ ਦੀਦਾਰੁ ॥ —ਵਾਰ ਆਸਾ (੬)

ਭਾਣਾ—

ਜਿਨਾ ਭਾਣੇ ਰਸੁ ਆਇਆ ॥ ਤਿਨ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮ ਚੁਕਾਇਆ ॥ —ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ

ਭੋਗ—

ਮੂਰਖੁ ਭੋਗੇ ਭੋਗੁ ਦੁਖ ਸਬਾਇਆ ॥ ਸੁਖਹੁ ਉਠੇ ਰੋਗ ਪਾਪ ਕਮਾਇਆ ॥

—ਵਾਰ ਮਾਝ (੪)

ਬਹੁ ਸਾਦਹੁ ਦੂਖੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ॥ ਭੋਗਹੁ ਰੋਗ ਸੁ ਅੰਤਿ ਵਿਗੋਵੈ ॥

—ਮਾਰੂ ਸੋਲਹਾ (੧੪)

ਭਰਮ—

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧ ਪਰਹਰੁ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ॥ ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਤਜਿ ਹੋਹੁ ਨਿਚਿੰਦਾ ॥
ਭ੍ਰਮ ਕਾ ਸੰਗਲੁ ਤੋੜਿ ਨਿਰਾਲਾ ॥ ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥—ਮਾਰੂ ਸੋਲਹਾ (੨੧)

ਮਹਾਂ ਰਸ—

...ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਗੁਰਮਤੀ ਪਾਏ ॥ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥...
ਬਿਸਮ ਬਿਨੋਦ ਰਹੇ ਪਰਮਾਦੀ ॥ ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਨਿਆ ਏਕ ਲਿਵਲਾਗੀ ॥
ਦੇਖਿ ਨਿਵਾਰਿਆ ਜਲ ਮਹਿ ਆਗੀ ॥ ੫ ॥...
ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥ ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ॥
ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੁ ਜਾ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥ ਸਚੀ ਰਹਤ ਸਚਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥ ੭ ॥

—ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਅਸਟਪਦੀ (੨)

ਮਨ—

ਮਨੁ ਕੁੰਚਰੁ ਕਾਇਆ ਉਦਿਆਨੈ ॥ ਗੁਰੁ ਅੰਕਸੁ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਨੈ ॥

ਗਉੜੀ ਅਸਟਪਦੀ (੨)

ਮਨ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ—

ਚਿਟੇ ਜਿਨਕੇ ਕਪੜੇ ਮੈਲੇ ਚਿਤ ਕਠੋਰ ਜੀਉ ॥
ਤਿਨ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਊਪਜੈ ਦੂਜੈ ਵਿਆਪੇ ਚੋਰ ਜੀਉ ॥ —ਸੂਹੀ ਅਸਟਪਦੀ (੨)

ਮਨੁੱਖਾ ਦੇਹ—

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਇਆ ਰਹੈ ਸੁਖਾਲੀ ਬਾਜੀ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥
ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਮੁਚੁ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਹਿ ਬਹੁਤੁ ਉਠਾਵਹਿ ਭਾਰੋ ॥
ਤੂੰ ਕਾਇਆ ਮੈ ਰੁਲਦੀ ਦੇਖੀ ਜਿਉ ਧਰ ਉਪਰਿ ਛਾਰੋ ॥ ੧ ॥
ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਸਿਖ ਹਮਾਰੀ ॥
ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਕੀਤਾ ਰਹਸੀ ਮੇਰੇ ਜੀਅੜੇ ਬਹੁੜਿ ਨ ਆਵੈ ਵਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਹਉ ਤੁਧੁ ਆਖਾ ਮੇਰੀ ਕਾਇਆ ਤੂੰ ਸੁਣਿ ਸਿਖ ਹਮਾਰੀ ॥
ਨਿੰਦਾ ਚਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ਪਰਾਈ ਝੂਠੀ ਲਾਇ ਤਬਾਰੀ ॥
ਵੇਲਿ ਪਰਾਈ ਜੋਹਹਿ ਜੀਅੜੇ ਕਰਹਿ ਚੋਰੀ ਬੁਰਿਆਰੀ ॥
ਹੰਸੁ ਚਲਿਆ ਤੂੰ ਪਿਛੈ ਰਹੀ ਏਹਿ ਛੁਟੜਿ ਹੋਈਅਹਿ ਨਾਰੀ ॥ ੨ ॥ -ਗਉੜੀ (੧੩)
ਰੈਣਿ ਗਵਾਈ ਸੋਇ ਕੈ ਦਿਵਸੁ ਗਵਾਇਆ ਖਾਇ ॥
ਹੀਰੇ ਜੈਸਾ ਜਨਮੁ ਹੈ ਕਉਡੀ ਬਦਲੇ ਜਾਇ ॥ —ਗਉੜੀ (੧੮)

ਮੜ੍ਹੀ, ਕਬਰ, ਮਸਾਣੀ

ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਪੜਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਹੋਰੁ ਨ ਪੂਜਉ ॥ ਮੜੈ ਮਸਾਣਿ ਨ ਜਾਈ ॥
—ਸੋਰਠਿ ਅਸਟਪਦੀ (੧)
ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦਿਤਾ ਤਿਸੁ ਚੇਤਹਿ ਨਾਹਿ ॥
ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਣੀ ਮੂੜੇ ਜੋਗੁ ਨਾਹਿ ॥ —ਬਸੰਤ ਅਸਟਪਦੀ (੫)

ਮਾਸ—

ਪਹਿਲਾ ਮਾਸਹੁ ਨਿੰਮਿਆ ਮਾਸੈ ਅੰਦਰਿ ਵਾਸੁ ॥
ਜੀਉ ਪਾਇ ਮਾਸੁ ਮੁਹਿ ਮਿਲਿਆ ਹਡੁ ਚੰਮੁ ਤਨੁ ਮਾਸੁ ॥
ਮਾਸਹੁ ਬਾਹਰਿ ਕਢਿਆ ਮੰਮਾ ਮਾਸੁ ਗਿਰਾਸੁ ॥
ਮੁਹੁ ਮਾਸੈ ਕਾ ਜੀਭ ਮਾਸੈ ਕੀ ਮਾਸੈ ਅੰਦਰਿ ਸਾਸੁ ॥
ਵਡਾ ਹੋਆ ਵੀਆਹਿਆ ਘਰਿ ਲੈ ਆਇਆ ਮਾਸੁ ॥
ਮਾਸਹੁ ਹੀ ਮਾਸੁ ਊਪਜੈ ਮਾਸਹੁ ਸਭੋ ਸਾਕੁ ॥
ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝੀਐ ਤਾਂ ਕੋ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥
ਆਪਿ ਛੁਟੇ ਨਹ ਛੁਟੀਐ ਨਾਨਕ ਬਚਨਿ ਬਿਣਾਸੁ ॥ —ਵਾਰ ਮਲਾਰ (੨੫)
ਮਾਸੁ ਮਾਸੁ ਕਰਿ ਮੂਰਖੁ ਝਗੜੇ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਨਹੀ ਜਾਣੈ ॥
ਕਉਣੁ ਮਾਸੁ ਕਉਣੁ ਸਾਗੁ ਕਹਾਵੈ ਕਿਸੁ ਮਹਿ ਪਾਪ ਸਮਾਣੇ ॥...
ਮਾਸਹੁ ਨਿੰਮੇ ਮਾਸਹੁ ਜੰਮੇ ਹਮ ਮਾਸੈ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ॥
ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਚਤੁਰੁ ਕਹਾਵੈ ਪਾਡੇ ॥
ਬਾਹਰ ਕਾ ਮਾਸੁ ਮੰਦਾ ਸੁਆਮੀ ਘਰ ਕਾ ਮਾਸੁ ਚੰਗੇਰਾ ॥
ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਮਾਸਹੁ ਹੋਏ ਜੀਇ ਲਇਆ ਵਾਸੇਰਾ ॥ —ਵਾਰ ਮਲਾਰ(੫)

ਮਿਤ੍ਰ—

ਜੋ ਦਿਲਿ ਮਿਲਿਆ ਸੁ ਮਿਲਿ ਰਹਿਆ ਮਿਲਿਆ ਕਹੀਐ ਰੇ ਸੋਈ ॥
ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਲੋਚੀਐ ਬਾਤੀ ਮੇਲੁ ਨ ਹੋਈ ॥ —ਤਿਲੰਗ ਅਸਟਪਦੀ (੧)
ਸਜਣ ਸੇਈ ਨਾਲਿ ਮੈ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਚਲੰਨਿ ॥
ਜਿਥੈ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਤਿਥੈ ਖੜੇ ਦਿਸੰਨਿ ॥ ਸੂਹੀ ੧ (੩)

ਮੂਰਖ—

ਨਾਨਕ ਮੂਰਖ ਏਹਿ ਗੁਣ ਬੋਲੇ ਸਦਾ ਵਿਣਾਸੁ —ਵਾਰ ਮਾਝ (੧੨)
ਮੂਰਖਾ ਸਿਰਿ ਮੂਰਖੁ ਹੈ ਜਿ ਮੰਨੇ ਨਾਹੀ ਨਾਉ ॥ —ਮਾਰੂ ਅਸਟਪਦੀ (੧੧)

ਮੂਰਤਿ ਪੂਜਾ (ਪਾਸ਼ਾਣ ਪੂਜਨ)—

ਪੂਜਿ ਸਿਲਾ ਤੀਰਥ ਬਨਵਾਸਾ ॥ ਭਰਮਤ ਡੋਲਤ ਭਏ ਉਦਾਸਾ ॥
ਮਨਿ ਮੈਲੈ ਸੂਚਾ ਕਿਉ ਹੋਇ ॥ ਸਾਚਿ ਮਿਲੈ ਪਾਵੈ ਪਤਿ ਸੋਇ ॥
—ਧਨਾਸਰੀ ਅਸਟਪਦੀ (੨)

ਮੰਗਣਾ—

ਲੋਕੁ ਧਿਕਾਰੁ ਕਹੈ ਮੰਗਤ ਜਨ ਮਾਂਗਤ ਮਾਨੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥ —ਰਾਮਕਲੀ (੮)
ਛਾਦਨੁ ਭੋਜਨੁ ਮਾਗਤੁ ਭਾਗੈ ॥ ਖੁਧਿਆ ਦੁਸਟ ਜਲੈ ਦੁਖੁ ਆਗੈ ॥
ਗੁਰਮਤਿ ਨਹੀ ਲੀਨੀ ਦੁਰਮਤਿ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥ ਗੁਰਮਤਿ ਭਗਤਿ ਪਾਵੈ ਜਨੁ ਕੋਈ ॥
—ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ (੧੧)
ਘਰਿ ਘਰਿ ਮਾਂਗਤ ਲਾਜ ਨ ਲਾਗੈ ॥ —ਰਾਮਕਲੀ ਅਸਟਪਦੀ (੨)
ਨਿਜ ਘਰਿ ਜੋ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥ ਕਾਹੇ ਭੀਖਿਆ ਮੰਗਣਿ ਜਾਇ ॥ —ਵਾਰ ਰਾਮਕਲੀ (੧੨)
ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣਾ ਗਾਵੈ ਗੀਤ ॥ ਭੁਖੇ ਮੁਲਾਂ ਘਰੇ ਮਸੀਤਿ ॥
ਮਖਟੂ ਹੋਇ ਕੈ ਕੰਨ ਪੜਾਏ ॥ ਫਕਰੁ ਕਰੇ ਹੋਰੁ ਜਾਤਿ ਗਵਾਏ ॥
ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ ਸਦਾਏ ਮੰਗਣ ਜਾਇ ॥ ਤਾ ਕੈ ਮੂਲਿ ਨ ਲਗੀਐ ਪਾਇ ॥
ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸੇਇ ॥ —ਵਾਰ ਸਾਰੰਗ (੨੨)

ਰੋਗ—

ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੀਏ ਰਸ ਭੋਗ ॥ ਤਾਂ ਤਨਿ ਉਠਿ ਖਲੋਏ ਰੋਗ ॥ —ਮਲਾਰ (੭)

ਲੋਭ—

ਲਾਲਚੁ ਛੋਡਹੁ ਅੰਧਿਹੋ ਲਾਲਚਿ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ॥ —ਆਸਾ ਅਸਟਪਦੀ (੧੫)
ਲਬੁ ਅੰਧੇਰਾ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਅਉਗਣ ਪੈਰਿ ਲੁਹਾਰੀ ॥ —ਬਸੰਤ ਅਸਟਪਦੀ (੮)

ਵਰਤ—

ਅੰਨੁ ਨ ਖਾਇ ਦੇਹੀ ਦੁਖੁ ਦੀਜੈ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨਹੀ ਥੀਜੈ ॥
—ਰਾਮਕਲੀ ਅਸਟਪਦੀ (੫)

ਸਚੁ ਵਰਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਤੀਰਥੁ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥
ਦਇਆ ਦੇਵਤਾ ਖਿਮਾ ਜਪਮਾਲੀ ਤੇ ਮਾਣਸ ਪਰਧਾਨ ॥ —ਵਾਰ ਸਾਰੰਗ (੨੧)

ਵਿਚਾਰ-ਬਿਬੇਕ—

ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਨਿਰਮਲ ਬਿਚਰਿ ਬਿਚਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥

—ਕਲਿਆਨ ਅਸ਼ਟਪਦੀ (੪)

ਵਿਦਯਾ, ਬੁਧਿ—

ਪੜਿਆ ਮੂਰਖੁ ਆਖੀਐ ਜਿਸੁ ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥ —ਵਾਰ ਮਾਝ (੬)

ਵਿਦਿਆ ਵੀਚਾਰੀ ਤਾਂ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ॥ —ਆਸਾ (੨੫)

ਮੰਦਾ ਕਿਸੈ ਨ ਆਖੀਐ ਪੜਿ ਅਖਰੁ ਏਹੋ ਬੁਝੀਐ ॥ ਮੂਰਖੈ ਨਾਲਿ ਨ ਲੁਝੀਐ ॥

—ਵਾਰ ਆਸਾ (੧੯)

ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਅੰਤਰਿ ਜਾਗੀ ॥ ਤਾ ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਤਿਆਗੀ ॥

ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਕਾ ਉਜੀਆਰਾ ॥ ਤਾ ਮਿਟਿਆ ਸਗਲ ਅੰਧ੍ਯਾਰਾ ॥ —ਸੋਰਠਿ (੧੨)

ਅਕਲਿ ਏਹ ਨ ਆਖੀਐ ਅਕਲਿ ਗਵਾਈਐ ਬਾਦਿ ॥

ਅਕਲੀ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵੀਐ ਅਕਲੀ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥

ਅਕਲੀ ਪੜ੍ਹਿਕੈ ਬੁਝੀਐ ਅਕਲੀ ਕੀਚੈ ਦਾਨੁ ॥

ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਰਾਹੁ ਏਹੁ ਹੋਰਿ ਗਲਾਂ ਸੈਤਾਨੁ ॥ —ਵਾਰ ਸਾਰੰਗ (੨੦)

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ-ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ੴ ਤਤਸਤ

ਦੋ :—ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਜਿਹ ਭਾਤਿ ਜਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ॥
ਸੋਈ ਹੇਤੁ ਅਬ ਕਹਤ ਹੌਂ ਸੁਨਯੇ ਕਥਾ ਰਸਾਲ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਯ

॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਸੱਜਨ ਆਪ ਕੇ ਵਰਨਣ ਕਰਨੇ ਸੇ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਹੋਣੇ ਕਾ ਹਮਨੇ ਸਭ ਸੁਨਯੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਮਨੇ ਨਹੀਂ ਸੁਨਯੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਵਿਦਿਤ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਕਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਹਮ ਕੋ ਸੁਣਾਇ ਦੇਵੋ । ਐਸਾ ਕਿਸੀ ਸਰੋਤਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ ॥ ਕਵਿ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਰੋਤਾ ਜਨੋ ਸੁਣਹੁ ਏਕਾਗਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਅਦਭੁਤ ਅਸਚਰਯ ਕੇ ਉਤਪਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਕਥਾ । ਜਬ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਕੱਤੇ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਰਹਕੇ ਸਮਾਇ ਗਏ ਹੈ ਨਿਜ ਰੂਪ ਮੈ ॥ ਤਿਨਹੁ ਸੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਤਾਊ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪਰਬਤ ਦੂਣ ਮੈ ਅਪਣੀ ਸਿੱਖੀ ਸੇਵਕੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਨੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਭਏ ॥ ਤਬ ਕੋਈ ਪਹਾੜਯਾ ਪਾਂਚ ਸੇਰ ਕੋਈ ੭ ਸੇਰ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸੇਰ ਕੋਈ ਸੇਰ ਦੋ ਸੇਰ ਕੋਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਾਰ ਭੇਟ ਲਯਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉਨ ਕੀ ਕਾਰ ਭੇਟ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਅਪਨੇ ਤਾਊ ਜੀ ਸੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਮਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੋ ਕਾਰ ਭੇਟ ਨਹੀਂ ਉਗ੍ਰਾਹਵਣੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਪ ਉਗ੍ਰਾਹਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਸੇਰ ੨ ਤੇ ਅਧ ੨ ਸੇਰ ਤੇ ਪਾ ਪਾ ਭਰ ਦਾਣੇ ਘਰ ੨ ਸੇ ਲੈਣੇ ਏਹ ਤੁਸੀਂ ਜਾਨਹੂ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿੱਖੀ ਸੇਵਕੀ ਜਾਣੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਰਾਮਤਾ ਕੇ ਵਚਣ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੈ ਤਾਊ ਨੇ ਸੁਨ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਿਆ ਜੇ ਤੁਝ ਕੋ ਇਸ ਚਾਲ ਕੀ ਅਲਪ ਸੀ ਪੂਜਾ ਪਸਿੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਜੇ ਤੂੰ ਕੋਈ ਕਲਾ ਰਾਖਤਾ ਹੈਂ ਤਬ ਅਪਨੀ ਕਲਾ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਪੁਜਾਇ ਲੈ ਐਸੇ ੨ ਅਪਨੇ ਪਿਤ੍ਰਿਬਯ ਬਾਬਾ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਤਾਊ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਬਿਰਧੋਂ ਕੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਰੂਪ ਵਚਨੋ ਸੇ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਗਾ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੂਣ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਗਢ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸੰਤੋਖ ਗਢ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹਾ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸਾਹੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਸੰਤੋਖ ਗਢ ਸੇ ਏਕ ਕੋਸ ਹੈ ਸੰਤੋਖ ਗਢ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਡੋ ਸਤਕਾਰ ਕੀਓ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਮੰਗਵਾਇ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸੇਵਤ ਬਰਨ ਕੇ ਨਵੀਨ ਦੂਧ ਕੀ ਫੇਨ ਸਮ ਬਿਛੌਨੇ । ਬਿਛਾਇ ਕੇ ਬੈਠਾਵਤੋ ਭਯੋ ॥ ਔ ਚਰਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਧੋਇ ਕੇ ਚਰਣਾ ਮ੍ਰਿਤ ਲੈਕੇ ਸੀਸ ਪੈ ਅਪਨੇ ਚਢਾਇ ਕੇ ਸੇਸ਼ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰਿਹਿ ਮੈ ਸਿੰਚਨ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ

ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇ ਕੇ ਪੁਨ: ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਦੋ ਸਾਹਿਬ ਹੋ ਔ ਘੋੜਾ ਏਕ ਹੈ ਆਪ ਕੈਸੇ ਨਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਹੋਗੇ ਏਕ ਸਾਹਿਬ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੋਤੇ ਹੋਵੇਂਗੇ ਔ ਏਕ ਪੈਦਲ ਚਲਤੇ ਹੋਵੇਂਗੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕੀ ਰਾਜਾ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸੰਤ ਜਨੋ ਕੋ ਧਰਮ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤੋਖ ਰਾਖਣੋ ਔ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਰਜਾਇ ਪਰ ਰਾਜੀ ਰਹਣੋ ॥ ਜੈਸੇ ਸਮੋ ਬੀਤ ਗਯੇ ਤੈਸੇ ਬੀਤ ਗਯੇ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਪਯਾਰੇਂ ਕੋ ਇਸ਼ਟਾ ਨਿਸ਼ਦ ਹਰਖ ਸੋਕ ਕੋ ਜਨਕ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਵਹ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਯਾ ਜਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਮੈ ਮਾਯਾ ਔ ਹੁਕਮ ਕੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹੂਏ ੨ ਕੋਈ ਕਹਤੇ ਹੇ ਮੈ ਧਨੀ ਹੂੰ ਕੋਈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੈ ਬਾਦਸਾਹ ਹੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਮੇਰੋ ਹੀ ਹੁਕਮ ਵਰਤ ਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੈ ਵਰਾਕ ਗਰੀਬ ਹੂੰ ਅਸਮਰਥ ਹੂੰ ॥ ਜਬ ਸਵਪਨੋ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਔਰ ਹੀ ਸਰੀਰ ਔਰ ਹੀ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਤਹਾਂ ਜਾਗਰ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਲਸ ਭੀ ਨਹੀਂ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸੁਖੁਪਿਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜਾਗਰਤ ਸਵਪਨ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਅਭਾਵ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਨ ਰਾਜਾ ਕੋ ਰਾਜ ਪਨੋ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਕੰਗਾਲ ਪਨੋ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਰਾਜਾ ਔਰ ਧਨੀ ਕੀ ਰਾਤਰੀ ਸੁੰਦਰ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਸਿਹਜਾ ਪੈ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਗਰੀਬ ਕੀ ਭੂਮੀ ਪੈ ਸੈਨ ਕੀਏ ਕੀ ਬੀਤ ਜਾਤੀ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸਮੋ ਤੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਅਟਕਯੇ ਰਹਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭੀ ਬੀਤ ਗਯੇ ਬੀਤ ਹੂਏ ਸਮੇ ਕੋ ਬਿਨਾ ਸੰਸਕਾਰ ਔਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬਿਨਾਂ ਕੁਛ ਰੂਪ ਰੰਗ ਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਔ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਭਜਨ ਮੈ ਜਾਤੇ ਹੈ ਵੋਹੀ ਸਮੋਂ ਸਫਲ ਹੈ ਔਰ ਸਾਰੋ ਸਮੋ ਬਯਰਥ ਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਮਿਸ਼੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਮਨ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ॥ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਜੰਗਮ ਤੀਰਥ ਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਕਰਕੇ ਹਮ ਸਾਰਖੇ ਪਤਤੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਅਰਥ ਆਪ ਕੋ ਭੂਪੀਕ ਪਰ ਵਿਚਰਨੋ ਹੈ ਆਜ ਮੇਰ ਬਡੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਉਦੇ ਭਏ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਕੋ ਆਵਨੋ ਭਯੋ ਹੈ ਇਤਆਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਿਤ ਕੋ ਰਾਜਾ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਤਬਲੇ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਘੋੜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਅਸਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਲੈ ਆਓ ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵਹੁ ਸਵਕ ਏਕ ਬਾਜੀ ਸਿੰਗਾਰ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਆਇ ਖੜਾ ਕੀਆ ॥ ਰਾਜਾ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਲੀਜਯੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਇਸ ਬਾਜੀ ਪਰ ਆਪ ਅਸਵਾਰੀ ਕੀਆ ਕਰੋ ॥ ਤਿਸ ਤੁਰੰਗ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਾਹੁ ਤਾਜਨ ਹਮਕੋ ਬਹੁਤ ਆਛੋ ਟੱਟੂ ਦੀਓ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਭੋਰ ਹੋਤੇ ਹੀ ਮਰ ਜਾਣੋ ਹੈ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੇ ਯੇਹ ਘੋੜਾ ਆਜ ਰਾਤਰੀ ਬੀਤੀ ਤੇ ਭੋਰ ਹੋਤੇ ਹੀ ਮਰ ਗਯਾ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਜਿਸ ਬਾਜੀ ਪਰ ਆਪ ਹਾਥ ਰਖੋਗੇ ਓਹੀ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਅਰਪਨ ਕਰ ਦੇਵੇਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਘੋੜਾ ਅਪਨੇ ਯੁਜੰਕ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੰਧਾਇ ਕੇ ਪੈਹਰਾ ਖੜਾ ਕਰ ਦੀਆ ਕੇ ਔਰ ਕੋਈ ਛਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੋ ਮਾਰ ਨ ਦੇਵੇ ॥ ਰਾਤਰੀ ਭਰ ਬਡੀ ਤਕੜਾਈ ਰੱਖੀ ਦਰਵਾਜੇ ਸਭ ਬੰਦ ਕਰਵਾਇ ਕੇ ਆਪ ਭੀ ਤਿਸ ਘੋੜੇ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਕਾ ਸਮਾਂ ਹੂਆ ਤਬ ਸੂਲ ਹੋਕੇ ਏਕ ਘੜੀਕ ਮੈ ਵੋ ਘੋੜੇ ਮਰ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਦਿਨ ਚੜੇ ਬਡੋ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਚਰਣੀ ਆਇ ਲਾਗਯੋ ਤਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕ ਅਪਨੇ

ਸਾਥ ਲੈ ਜਾਇਕੇ ਬਜਯੋਂ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਲੈ ਜਾਇ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯੇਹ ਸੈਂਕੜੇ ਘੋੜੇ ਖੜੇ ਹੈ ਜੌਨ ਸੋ ਘੋੜੇ ਆਪ ਕੀ ਪਸਿੰਦ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਲੇ ਲੇਵੇਂ ॥ ਤਬ ਤਥਾ ਸਤੁ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਦੁਬਰੋ ਸੋ ਬਾਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪਸਿੰਦ ਕੀਓ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਯੇਹ ਤੋ ਬਹੁਤ ਦੂਬਰੋ ਸੇ ਟੱਟੋ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਆਪ ਨ ਲੇਵੋ ਆਪ ਖਾਸ ਮੇਰੇ ਚਢਨੇ ਵਾਰੇ ਬਾਜੀ ਲੇਵੋ ਯੇਹ ਕਯਾ ਲੇਤੇ ਹੋ ॥

ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮ ਕਯਾ ਜਾਨੋ ਇਨ ਗਾਜੀ ਮਰਦੋਂ ਕੀ ਸਾਰ ਕੂੰ ਜੇ ਪਵਨ ਕੂੰ ਯੇ ਜੀਤਯਾ ਚਾਹੇ ਤਬ ਜੀਤ ਸਕਤੋ ਹੈ ਯੇ ਬਡੋ ਬਲੀ ਅਸਵ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਯੋ ਅਛਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਰਜਾਇ ॥ ਉਸੀ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਾਰ ਜਾਮੇ ਪਵਾਇ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਾਜਰ ਕੀਓ ਔ ਏਕ ਸਹਸਰ ਰਜਤ ਮੁਦ੍ਰਿਕਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਯੋ । ਬਾਬਾ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੋਏ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਕੋਈ ਕਾਲ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਔ ਤਹਾਂ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਕਿਤਨਾ ਕੁ ਸਮਾਂ ਪੀਛੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਸੀਤ ਕਾਲ ਕੇ ਦਿਨ ਬੇ ਸੰਧਯਾ ਕਾ ਸਮਾ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਸੰਤੋ ਕੋ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਨਗਰ ਮੈ ਕਿਸੇ ਭੀ ਨ ਪੂਛਯਾ ਬਰਖਾ ਹੋ ਰਹੀ ਥੀ ਤਬ ਦੋ ਚਾਰ ਸੰਤ ਭਿਛਯਾ ਕੇ ਲੀਏ ਆਏ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਉਨ ਕੋ ਭਿਖਯਾ ਸਹਜ ਹੀ ਹਾਥ ਲਾਗਤ ਭਈ ਔ ਬਰਖਾ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਸਤਰ ਭੀ ਭੀਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੇ ਘਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਏ ਤਬ ਸੰਤਨ ਕੋ ਆਪ ਨੇ ਘਰ ਕੀ ਡੇਵਢੀ ਮੈ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਸਮਾਚਾਰ ਉਨ ਸੇ ਪੂਛ ਕੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਸੇ ਬੋਲੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸੰਤਨ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਆਈ ਹੈ ਔ ਭੂਖੇ ਹੈਂ ਔ ਜਾਡੇ ਕਰਕੇ ਭੀ ਬਡੇ ਆਤਰ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹੇ ਪੁਤਰ ਹੈ ਤੂੰ ਠੀਕ ਭਲੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੇ ਏਹ ਅੰਨ ਬਸਤਰ ਕੇ ਭਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈਂ ਅੰਨ ਭੀ ਘਰ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਾਲਨ ਘਰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਾਲਨ ਬਹੁਤ ਹੈ ਆਪ ਅੰਨ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰੋ ਮਾਤਾ ਕੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੇ ਤਖਤੇ ਚੋਕਾਠਾਂ ਉਖਾੜ ਫਾੜ ਕੇ ਪਰਸ਼ੂ ਸੇ ਮਾਤਾ ਕੋ ਭੀ ਅੰਨ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਸੰਤਨ ਕੋ ਭੀ ਧੂੰਣੀ ਤਾਪਨੇ ਅਰਥ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਧ ਕਰਕੇ ਸੰਤਨ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੋਜਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਯੇਹ ਤੋ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਐਸੋ ਏਹੁ ਬਾਲਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਪਰਸਪਰ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸੁਣਕੇ ਖਰੇ ਸੌਦੇ ਕੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਏਹ ਬਾਲਕ ਠੀਕ ੨ ਅਵਤਾਰੀ ਹੈ ਪੁਰਖ ਅਸੇ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਜਾਤਕੀ ਅਰੋੜੀ ਤਿਸ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੇ ਪਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਕੋ ਸਰਧਾ ਪੂਰਕ ਕੋ ਗੁਟਕੋ ਥੋ ॥ ਸੋਈ ਗੁਟਕੋ ਮਾਈ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਤੀ ਭਈ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਛਕਾਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਚੌਂਕੀ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਯੋ ਤਬ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ

ਕੇ ਅਸਥਾਨੋਂ ਮੈ ਸੇ ਦੂਧ ਕੀ ਧਾਰਾ ਬਲਾਤ ਕਾਲ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਪਰ ਜਾਇ ਪਰਤਯਾਂ ਭਈਆਂ। ਤਬ ਤਿਸਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਯਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਸ ਦਵਾਪਰ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਤੇਰਾ ਦੂਧ ਹਮਨੇ ਪਾਨ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨੋ ਸਹਤ ਜਬ ਕੇ ਤੂੰ ਕਪਟਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਵੇਸ ਧਾਰ ਕੇ ਆਈ ਥੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਨੇਕ ਅਤੀਤ ਕਾਲ ਕੇ ਔ ਭਵਿਖਯਤ ਕਾਲ ਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਅੰਤਰ ਯਾਮਿਤਾ ਆਦਿਕ ਅਨੰਤ ਵਚਨੋ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥

ਜੋ ਜੋ ਜੀਵ ਜੈਸੀ ੨ ਕਾਮਨਾ ਮਨ ਵਿਖੇ ਧਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰਣਿ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਮਾਤਰ ਸੋ ਸੋ ਜੀਵ ਤਿਸ ਤਿਸ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਫਲਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਸ ਗਰੰਥ ਕੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਤਰੂ ਸਾਰਥਿਕ ਜਾਨਕੇ ਰਾਖਯੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਨਾਮ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਨੀਚੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਜੀਵ ਜੈਸੋ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੋ ਹੈ ਸੋ ਸੰਕਲਪ ਜੀਵ ਕਾ ਤਾਤ ਕਾਲ ਕੀ ਪੂਰਣ ਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਸੇ ਜੀਵ ਅਪਨੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਲ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਦੇਵ ਤਰੂ ਨਾਮਾ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬੀਜ ਹੈ ॥ ਮਾਤਾ ਸਵਰੂਪਾ ਦੇਵੀ ਭੂਮੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇਚਕ ਮਾਲੀ ਵਤ ਮਾਲੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕਾਦਵਤ ਦੇਵਤਰੂ ਕਾਂਡ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਰੂ ਕੇ ਸਕੰਧ ਹੈ ਛੋਟੇ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਾਖਾ ਹੈ ॥ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਜਮਯਤ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਹਰਾ ਸਿੰਘ, ਆਦਿਕ ਪਰਸਾਖਾ ਹੈ ॥ ਸੰਤ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਮਸਤ ਸੰਤ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸੰਤ ਥਾਰੋ ਜੀ, ਸੰਤ ਰੋਡਾ ਰਾਮ ਜੀ, ਸੰਤ ਬਲ੍ਹਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਸਤ, ਸ੍ਰੀ ਮਠ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਇਸ ਦੇਵਰੂ ਕੇ ਆਸਿਰਤ ਰਹਣੇ ਹਾਰ ਹਸ ਆਦਿਕ ਪੰਛੀ ਹੈਂ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਲਹਨਾ ਸਿੰਘ, ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਤਰ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਹੈ ਭਗਤੀ ਛਾਯਾ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਫਲ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਿਕਸਨੋ ਹੈ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਤਵਕਸਮ ਤਵ ਹੈ ਔ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਛਾਯਾ ਮੈ ਵਿਸਰਾਮ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਗਿਰਾ ਪਰ ਫਲ ਆਦਿਕ ਭੋਗਨ ਹਾਰੇ ਪਥਿਕ ਹੈ ਸੰਤ ਸੰਗ ਇਸਕੇ ਆਲ ਬਾਲ ਨਾਮ ਕਯਾਰੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਐਕਯ ਗਿਯਾਨ ਫਲ ਹੈ ਮੋਛ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੈ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕਾਦੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸਕੇ ਫਲੋ ਕੇ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਕੇ ਪਾਲਕੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਨਿੰਦਕਹੈ ਸੋ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਕੇ ਭੋਗਤਾ ਭੂਡ ਹੈ ਸੰਤ ਦਿਯਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਹੈ ॥

ਅਥਵਾ ਇਸ ਦੇਵਤਰੂ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਬਿਲਸਾ ਕਾ ਸਰਧਾ ਬੀਜ ਹੈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਕਾਂਡ ਹੈ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਸਕੰਧ ਹੈ ਸਤਸੰਗ ਆਲ ਬਾਲ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਤਰ ਜਲ ਹੈ ਭਕਤੀ ਤਵਚਾ ਹੈ ਵੈਰਾਗ ਕੁਡਮਲ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਫੂਲ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਐਕਯ ਗਯਾਨ ਫਲ ਹੈ ਮੋਛ ਇਛਾ ਸਾਧਕ ਹੈ ਮੋਛ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੈ ਸਮ ਪ੍ਰਾਣਯਾਮ ਔਰਾਸਨਾ ਯਾਮ ਤੀਨ ਸਾਖਾ ਹੈ ਅਮਾਨਿਤਾ ਅਦੰਭਤਾ ਹੈ ਰਿਜੁਤਾ ਆਦਿਕ

ਪ੍ਰਸਾਖਾ ਹੈ ਸੰਤ ਭ੍ਰਮਰ ਹੈ ਮਲ਼ਭਖ਼ਣ ਹਾਰੇ ਨਿੰਦਕ ਦੁਰਜਨ ਭੂੰਡਵਤ ਭੂੰਡ ਹੈ ॥

ਯਥਾ ਹਾ ਸਾਸਤਰੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮੰ ਦੁਰਜਨੰ ਬੰਦੇ ਤਤ: ਪਰੰਚ ਸੁਜਨੰ ਗੁਦਾਂ ਖਿਆਲ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ :- ਤਤਾਪਰੰਵੈ ਚਾਨਨੰ ॥ ੧ ॥

ਟੀ—ਪ੍ਰਥਮ ਦੁਰ ਜਨਹੁ ਸੁਸਟੋਂ ਕੂੰਨ ਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਸੇ ਪੀਛੇ ਸੰਤ ਜਨੋਕੂ ਪ੍ਰਣਾਮਕ ਰਤਾਹੂ ॥ ਨਨੁ ਲੋਕ ਔ ਸਾਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤ ਸੰਤ ਇਨਕੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਤਿਨਸੇ ਪੀਛੇ ਔਰਕੂ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਹਮ ਭਾਈ ਦੁਰਜਨੋਂ ਸੇ ਡਰਤੇ ਹੂਏ ਉਨਕੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਯਾਂਤੇ ਉਨਕੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਪਹਲੇ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੂ । ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਯਾ ਸਭ ਕੋਈ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਦਾ ਪ੍ਰਖਯਾਲਤੇ ਹੈ ਤਤ ਪਸਚਾਤ ਮੁਖ ਧੋਵਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਜੈਸੇ ਭਾਨੂ ਉਦਿਤ ਹੂਆ ੨ ਅਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਰਹਤੇ ਹੈਤਦਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸਿਧਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਚਾਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਮਾਈ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਸਹਤ ਸਾਰਾ ਕੁਟੰਬ ਹੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤੇ ਭਯੇ ਦਸ ਪੰਦਰਾਂ ਲਖ ਕੇ ਦੇਸ ਉਪਰ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੇ ਪੁਤਰੋ ਕੋ ਤਥਾ ਤਿਸਕੇ ਭਰਾਤਾ ਕੁਲ ਅਖ਼ਤਯਾਰ ਦੇ ਕੇ ਰਾਜੇ ਬਨਾਇਕੇ ਭੇਜ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕਾ ਪੀੜਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੇ ਆਗੇ ਦਹਣੇ ਭਾਗ ਮੈ ਬਿਛਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਬਡਯਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਵੇਂ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਗਜਨੀ ਬਲਖ ਬੁਖਾਰਾ ਸਿੰਧ ਸਿਕਾਰ ਪੂਰ ਆਦਿਕ ਦੇਸ਼ੋਂ ਕੇ ਲੋਕ ਆਵੈ ਔ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਢੇਰ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਲਾਗ ਜਾਵੈਂ ਕਿਸੀ ੨ ਵੇਲੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਹ ਦੇਵੇ ਕਯਾ ਬਾਵਾ ਬਾਵਾ ਗਰੀਬਾਂ ਕਾ ਪੇਟ ਅਤਯੰਤ ਨਾ ਭਰਣਾ ਚਾਹੀਯੇ ਤਬ ਮਾਈ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਣਾ ਕਿਉਂ ਮਾਈ ਕਿਉਂ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਗਰੀਬ ਕਾ ਅਤਯੰਤ ਖੇਟ ਭਰਣੇ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਸੇ ਬਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂ ਤੇ ਗਰੀਬ ਕੂੰ ਪੇਟ ਅਤਯੰਤ ਭਰਣੇ ਘਨੁਚਿਤ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੋ ਮਾਈ ਕੇ ਸਹੋਦਰੇਂ ਕੋ ਔ ਮਾਈ ਕੇ ਪੁਤਰੋਂ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਜਵਲਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਤੇਜ ਵਾਰੇ ਨਰ ਹੁਕਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਘਰਾਣੇ ਮੇਂ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥

ਦੋਹਰਾ— ਜਲ ਚਲ ਥਲ ਚਰ ਜੀਵ ਜਿਹ ਜਪਤ ਜਾਪ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥
ਬਯਾਪੀ ਅਨਕ ਅਕਾਰ ਇਕ ਅਨੁਭਵ ਰੂਪ ਅਖੰਡ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਯਾਨੇ ਮਾਸ਼ੀ ਅਨੰਤੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੋ ਅਧਯਾਯ ।

GURU NANAK AT PURI

WITH

Sri Chaitanya and his followers

GANDA SINGH

According to the Sikh accounts Guru Nanak visited Puri in the year 1566 Bikrami, corresponding to April 1509—March 1510 [Gursabda ratnakar Mahakosh, new edition,p. 375]. The shrine of Jagannath here is a particular attraction for the Vaishnavite Hindus who gather here in a large numbers for the Rath-Yatra, or Chariot festival, held on Asarh Sudi 2, June or July. At the time of the after-dusk arati, performed in the tempele with a large number of lamps lighted for the purpose, and flowers and censors placed on a salvers, the Guru was invited to participate in it. He was, however, not interested in this type of artificial workshop. "while the expanse of the firmament, the sun and the moon, the procession of stars, the natural incense of the sandal, the winds and forests, were the fitting accessories of Nanak's purer worship of the God of creation". He then recited there his well known hymn on the real arati of God beginning with 'Gagan mai thal' [Dhanasri, Arati]. This bewildered both the priests and the worshippers present there.

Here he also exposed a Brahman who used to tell the people that with his eyes closed he could see the secrets of the world with his mental eyes, And, when he had closed his eyes, the Guru quietly hid his water-jug which he was unable to find [Macauliffe, Sikh Religion, i. 81-83].

Dr. Bimanbehari Majumdar tells us in his Chaitanya-chariter Upadan on the authority of Ishwardas's Uriya Chaitanya Bhagavat that at Puri Guru Nanak also met the great Vaishnava saint Krishna-Chaitanya, popularly known as Chaitanya Prabhu. The two saints seem to have spent some time together and enjoyed the divine music, Kirtan, in which both of them found special pleasure.

Thh Chaitanya Chariter Upadan [Calcutta University, 1939, 1959] has quoted on page 500, the following two passages wherein Guru Nanak is mentioned as participating in Kirtan with Chaitanya Prabhu and his disciples and devotees. These passages have been transliterated into Devnagri, Gurmnkhi and Roman scripts, and translated into English for the benefit of our readers.

श्री निवास ये विश्वमभर कोर्त्तन मध्ये विहार ।
नानक सारङ्ग ए दुइ रुप सनातन दुइ भाइ ।
जगाइ माघाइ एकत्र कीर्त्तिन करन्ति ए नृत्य ॥ —अध्याय
नगर पुरुषोत्तम दास जङ्कली नन्दिनो ता पाश ।
नानक सहिते गहन गोपाल गुरु सङ्ग तेन ।
संगेत मत्त बलराम बिहार नोलगिरा धाम ॥ —अध्याय

Gurmukhi Transliteration

ਸ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸ ਯੇ ਵਿਸ਼ੰਭਰ ਕੀਰਤਨ ਮਧਯੇ ਵਿਹਾਰ
ਨਾਨਕ ਸਾਰੰਗ ਏ ਦੁਇ ਰੂਪ ਸਨਾਤਨ ਦੁਇ ਭਾਇ
ਜਗਾਇ ਮਾਧਾਇ ਏਕਤ੍ਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰੰਤਿ ਏ ਨ੍ਰਿਤਯ ॥ (ਅਧਿਆਇ 61)
ਨਗਰ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਦਾਸ ਜੰਗਲੀ ਨੰਦਿਨੀ ਤਾ ਪਾਸ
ਨਾਨਕ ਸਹਿਤੇ ਗਹਨ ਗੋਪਾਲ ਗੁਰੂ ਸੰਗ ਤੇਨ
ਸੰਗੇਤ ਮੱਤ ਬਲਰਾਮ ਵਿਹਾਰ ਨੀਲਗਿਰੀ ਧਾਮ (ਅਧਿਆਇ 64)

Transliteration in Roman

Srinivasa ye Vishvambhara Kirtana madhye Bihara
Nanak Saranga e dui Rupa Sanatana dui bhai,
Jagai Madhai ekatra Kirtan Karanti e nritya, (Chapter 61)
Nagar Purushottama Dasa Jangali Nandini ta pash
Nanak sahite gahana Gopala guru Sanga tena
Sangeta matta Balarama Bihara Nilagiri Dhama (Chapter 64)

Translation in English

Visvambhara (Chaitanya), the resort of the world, takes delight in the Kirtan song with Nanak and Saranga, the two brothers Rupa and Sanatana, Jagai and Madhai. All of them dance while participating in the kirtan.

At Puri Chaitanya roams about with Nagara Purushottam Dasa, who was accompanied by Jagali and Nandini on his side. He also took along with him Nanak, Gopala guru and Matta Balarama.

There is a difference of opinion about the date of Chaitanya Bhagavat from which the above quotations have been taken. There is no mention of the date in the manuscripts preserved in the Prachi Sammiti at Cuttock. There are two of them there. According to Dr Prabhat Mukhopadhyay, Reader in History, Utkal University in his article in Bengali in the Sahitya Parisat Patrika (Calcutta), in 1313 B. S /1936 A.D., part II, page 76), the book was written towards the end of the sixteenth century. Dr. Bimanbehari Majumdar, the greatest living authority on Chaitanya

studies, and the author of the Chaitanya-Chariter Upadan, however, is of the opinion that "it could not have been written before the seventeenth century". Even in the latter case, the Chaitanya Bhagavat is a very reliable source of the life the great saint and may be said to have been based on contemporary or semi-contemporary material which would then have been readily available to its author, Ishwardas.

The two references quoted from Chaitanya Bhagavat leave us in no doubt about Guru Nanak having met Chaitanya Prabhu and most of his disciples and admirers at Puri and participating in Kirtan with them. For Guru Nanak, Kirtan was in fact, the most effective method of preaching and spreading his message. On the other hand, Chaitanya was also enamoured of the divine music and dance in praise and honour of Radha and Krishna.

The other persons, who according to Ishwardas joined the kirtan of the two saints were Sarang, the companion of Guru Nanak, the two brothers Rup and Sanatan and Jagai and Madhai, as also Nagar Purushottam Das, accompanied by Jungali and Nandini and Gopal Guru and Matta Balram.

About Sarang, the companion of Guru Nanak at Puri, I have no doubt about his being the Guru's Sarangi-wala or Sarangia-Sarangi or rebeck-player—Bhai Mardana who might have been called so by those who did not know his real name. Mardana Sarangia or Rubabi, as we know, was inseparable companion of the Guru during his travels.

The two brothers Rup and Sanatan were high class Brahmans, having descended from a prince of Karnat, Rupesvara, who had settled in Bengal and whose descendants Padamnabha, Mukand and Kumar had become completely Bengalized. Kumar's sons Rup and Sanatan were ministers of Allauddin Husain Shah (1483-1519) They left the royal service and became followers of Chaitanya.

Rup met Chaitanya at Prayag (Allahabad) and received his lessons in Krishna-bhakti and was sent to Vrindaban to receive there the places sacred to the memory of Lord Krishna. Sanatan Goswami followed Chaitanya to Varannsi where he was initiated into the Vaishnavite cult. Krishnadas Kaviraj Goswami, the author of the Chaitanya Charitamrit, give us the details of Chaitanya's teachings to the two brothers with particular reference to Sanatan. Both of them, according to Sir Jadunath Sarkar, died in 1554. They were both poets and philosophers. Rup wrote three dreams and numerous hymns, lyrics and theological works.

Their nephew Jiva Goswami (1511-1596), like his uncles, was a scholar of considerable merit and his invaluable work the Sat-Sandharbha contains the essence

of the philosophy of the Bengal school of Vaisnavism, known as Achintya-Cheda bheda vada (Inexplicable Monism in Dualism). He was also a poet and a grammarian.

Jagai and Madhai were two drunken ruffians of Navadwip who had been reclaimed by Chaitanya, and thenceforward they lived in Nadia as very pious men'. They occasionally visited their teacher at Puri.

In the second quotation from the Chaitanya Bhagavat (chapter 64), there are the names of Jangali and Nandini, two male Vaishnavities who went about dressed as women or Lord Krishna's Gopis to worship their duty. In An Account of the District of Purnea in 1809-10 by Francis Buchanan, edited from the Buchanan MSS. by V.H. Jackson, published at Patna in 1928, it is mentioned under Sects of Mithila Hindus' on page 273, that ;

> In the territory of Gaur, at a place called Janggalitola, mentioned in my account of the topography of Kaliyachak, is the chief seat of the Sakhibhav Vaishnavas, who dress like girls, assume female names, dance in honour of God, and act as religious guides for some of the impure tribes. The order is said to have been established by Sita Thakurani, wife of Adwaita, but so far as I can learn has not spread to any distance, nor to any considerable number of people. The two first persons who assumed the order of Sakhibhav were Janggali, a Brahman, and Nandini, a Kayastha. Janggali, was never married, & it is only his pupils that remain in this district and these are all Vaishnavas who reject marriage. Nandini was married, but deserted his wife to live with the pious Sita. He settled in Nator, where his disciples still remain.

Nagar Purushottam-das, whom Janggali and Nandini accompanied to Puri, was the son of Sadasiva Kaviraja and an intimate disciple of Nityananda.

Gopal Guru was a prominent disciple of Chaitanya. He prescribed rules of meditation for the followers of the Prabhu. He is a different person from Gopal Bhatta the nephew of the celebrated Vedantist Prakashananda, who was latterly converted to Bhakti by Chaitanya and changed his name to Prabodhananda.

Matta (or Mast, God-intoxicated) Balaram was the popular name of Nityanda who was one of the earliest disciples and companions of Chaitanya Prabhu and was like a brother to him as was Balaram to Lord Krishna. He was verily Chaitanya's twin-self. It was he who was mishandled by the drunken badmash Madhai and was rescued from his hands by Jagai. And this incident was responsible for their reclama-

tion by Chaitanya. There was also a famous Uriya poet by the name of Balaram, one of the renowed 'Pancha Sakhas'. But Matta Balaram, mentioned as a close partner of Chaitanya Prabhu in music and dance, could not be other than Nityananda. Vrindaban das, the author of the Bengali Chaitanya Bhagavata, was a disciple of Nityananda.

Now about the date of the historic meeting of Guru Nanak and Chaitanya Prabhu at Puri. According to Kahan Singh's Gursabdaratnakar Mahan-kosh, second edition, p. 375, Guru Nanak visited Jagannath Puri in Sambat 1566 Bikrami, corresponding to March 27, 1509 to March 27, 1510 A.D.

In his introductory chapter on 'A Short Life of Chaitanya' of Chaitanya's Life and Teachings (third edition, 1932, p. 10), Sir Jadunath Sarkar tells us that Vishwambhar – that was the original name of Chaitanya—son of Jagannath Mishra, a Brahman of the Vaidik sub-caste, was initiated as Sanyasi, with the name of Krishna Chaitanya, in January 1510 by Keshav Bharati of the village of Katwa. Born at Navdwip on February 4, 1486 (Chaitanya was then 24 years of age, with the 25th year beginning on February 4, 1510. Having taken to the life of Sanyas, he set out on a pilgrimage in the month of June 1510.

The distance from Navdwip to Calcutta is 75 miles, and from Calcutta to Puri is 250 miles, making the total distance from Navdwip to Puri, which was Chaitanya's main destination in the first instance, to about 325 miles. There was then no other place of any great religious importancc, from Cnaitanya's point of view, to have detained him unnecessarily on the way. He must have, therefore. arrived at Puri in about three weeks. towards the end of June or in the beginning of July 1510. This can coincide with Guru Nanak's visit to Puri in the Bikrami year 1966 (mentioned in the Mahan-kosh), which ended on March 27, 1510. Presumably, the Guru was already there, having arrived at Puri in Mareh 1510, and had been either staying on there or visiting the surrounhing areas.

All things considered, therefore, it may be reasonably inferred that Guru Nanak arrived at Puri towards the end of 1566 Bikrami (March 1510) and met Chaitanya Prabhu and his followers there in July 1510.

Guru Nanak at Baghdad

SEWARAM SINGH

At Baghdad, the Master (Guru Nanak) stayed at the graveyard outside the town, and Mardana as usual was with him Early in the morning before dawn, Mardana, as usual, played upon the Rabab, and the Master sang his song about the infiniteness of God and His Creation wherein occurred the expression : "There are numerous patals, earths, and innumerable akasha, skies", when some Muhammadan who was listening to it and understood its purport went and reported the blasphemy of the utterance, inasmuch as the Koran had mentioned seven earths and seven skies only, to the Sajjadanashin of the shrine of Peer Dastgir Abdul Qadir Jilani. The Dastgir Pir directed the offender to be stoned to death, and numerous people of the town immediately armed themselves with stones and rushed out. In the meanwhile the Master's morning prayers had concluded, and at the end the Master shouted out his greetings of Sat Kartar in a voice full of Divine Electricity, which immediately disarmed the people. On this, one of the Peers, Bahlol by name, came forward and had a discourse with the Master on the subject of the morning Song. The Peer was accompained by his son, and such was effect of the Master's answers, which it may be mentioned were never argumentative, that first the son and then the father confessed their conversion and admitted the truth of the maxim that Almighty God's creation was not confined to seven earths and seven skies, but was composed of millions and millions of planets and universes. The Master stayed in Baghdad for four months and held many conversations with the Peers and other holy men of the place. Before his departure from there he was presented with a robe as a token of respect and submission, on which some verses in Arabic characters were inscribed. This Chola or Robe is still preserved at Dera Baba Nanak. Bhai Santokh Singh mentions a similar Robe, with inscription on it in five different characters, having descended on the Master from the Heavens in Abbysinia.

Swami Anandacharya, now said to be settled in Norway, in his work, entitled Snow Birds, records that, during his travels, he found an incription, dated the year 912 hejri, in the outskirts of Baghdad. in the Arabic longuage, which translated, read thus :

Here spake the Hindu Guru Nanak to Fapir Bahlol ; and for these sixty winters, since the Guru left Iran, the soul of Bahlol has rested on the Master's word, like a bee poised on a dawnlit honey-rose.

It has been suggested that Bahlol, referred to in it, was probably the sajjada-nashin of Bahlol Dana, who was a Faqir of considerable renown. The matter certainly is worthy of further investigation.

During the recent Great War, when the British and Indian armies conquered Baghdad. they discovered this place where the Moster had his Discourse with Bahlol. It lies to the west of the town and between the old graveyard to the north and the present Baghdad-Samara railway line to the south. The present writer's brother, Dr. Kirpal Singh, then a Captain in the Indian Medical Service, also saw it during the War, and he, in his letter to the present writer, dated the 15th October, 1918, described it as follows :—

It is realy a very humble looking building and known to very few people except the local Sikhs. To some Arabs it is known as well by the name of tomb of Bahlol. You enter the building by a small door, on which something is written in Arabic, not visiable to a casual visitor. Even with attention it is difficult to read. I could not read it and hence could not copy it. I have taken a photograph of the outside which I shall forward to you in due course. Entering the building, you come to a brick paved passage going to your right straight into the room (with a verandah) wherein you find the tomb and the Raised Platform. In the court yard there are a few trees, mostly pomegranates. The room in which there are the platform and the tomb, has two doors, one of which is open whilst the other is barred As you enter the room, you come face to face with the platform which roughly is about 2 to 2½ ft. high, and about 3' by 4' in dimensions It is now covered with handkerchiefs of various colours presented by the Sikhs. In the centre close to the wall you find a picture of Sri Guru Nanak, presented by some energetic Sikh, above which you find the slab with the writing which I reproduced in this letter for you. The name of the man in charge is Sayad Yusuf".

A free translation of this inscription, which is in the Turkish language, is as follows :

> Murad saw the demolished building of Hazrat Rab-i-Majid, Baba Nanak, Fakir Aulia, and rebuilt it with his own hands, so that historic memorial may continue from generation to generation, and His Murid-i-saleed (the blessed disciple) may obtain heavenly bliss—Year 917 H.

It is obvious that this incription is not the same which Swami Anand Acharya saw and translated in his Snow Birds, and it is possible that the inscription deciphered by the Swami is the old and ancient Arabic inscription which the writer's brother noticed outside the outer door of the building, but which he found no longer decipher-

(Contd. on Page 32)

UNA IN AGES

SUBHASH DUVE M. A.
G.H.S. Una

Let my fancy roam to the medieval age in English literature when there is a reference to a beautiful virgin "Una" whose construction of beautiful limbs has been described unique. Her green eyes told of sea's depth and serenity. Her glaring cheeks took light of rising beams and her face had the calmness of full moon. May I venture to get forward with an idea that Una has been named after her name. Dear readers if it is an illusion, I would always endeavour to live in the dome of this illusory world.

Una is a valley situated at the height of 2200 ft. from sea level, interwoven into a fine texture amidst the Shivalik hills. It is linking chain from South to North between the two dams, Bhakra and Pong. Snowy peaks of Kangra in the East and plains of Hoshiarpur in the West add to it's beauty. One can hear between these hills in the ringing bells in praise of gods and goddesses which bear testimony to the fact that spiritually Una had always been a source of inspiration to the Pradesh. Amidst these hills 'Swan river flows which depicts its scenic beautyas if a white snake is creeping through the green grass. Maharishi Balmik had called the river 'सोमभद्रा' and in vedas it has been described 'स्वस्तु' Both these words mean the virtuous'. We get in this valley a mixture of Punjab and Himachal culture. Eastern and Northern part of the valley gives the glimpse of old Himachal whereas the southern and western parts exhibit touch of Punjab.

Historically this valley has witnessed numerous ups and down. During 1398, Tamur while looting and plundering the Northern India went through this valley to middle Asia. Then, Hemu after losing the second battle of Panipat took refuge in this Jaswan valley and Bairam Khan chasing him went upto Jammu.

The population of Una town in 1881 was 4,389, being an increase of only 10 on that of 1868. Its owes its chief importance to being the residence of a branch of the Bedi family and was founded by Baba Kala Dhari, the ancestor of the present Bedi, and further enlarged by Bedi Sahib Singh—Reference from District Gazettee of Hoshiarpur is worth mention which reads :-

"Bedi Kala Dhari decendant of Baba Nanak, crorssed over from Dera Baba Nanak, Gurdaspur, early in the last century, and after wandering about the Jullundur

Doab for some years, finally tettled down at Una, where a crowd of flowers flocked to hear his eloquent desquisitions on the Granth Sahib, a book as difficult of understanding then as in the present day".

He received a grant of 72 Ghumaon from the Jaswal Raja Ram Singh. In Samvat 1860 Raja Umed Singh gave to Sahib Singh the whole of Una Tehsil, a grant was confirmed by Ranjit Singh in Samvat 1872.

Baba Kala Dhari was a contemporary of tenth Guru Gobind Singh who held him in great esteem. A legend goes ; - Guru Gobind Singh used to play 'चौपट' with Baba Kala Dhari near village Saloh in Beet. Once Baba Kala Dhari won the game. In view of his victory Guru Gobind Singh asked him for his wish. Baba Kala Dhari implored him to take birth in his family. This was granted. And, as such Baba Sahib Singh took birth as grandson in his family. Baba Sahib Singh was a brave general in the battle field. He was for truth and truth for him. He could preach for peace while fighting in war.

The oldest land mark of Una town is the Bo-tree by the side of Gurdwara Baba Kala Dhari and 84 stairs towards the east of the town. It is said whatsoever goes up and down these stairs and pays homage to Lord Shivas' temple situated in mid of it, gets salvation from the vicious circle of life

---

(*Contd. from page 30*)

able. The inscription of which the photograph is reproduced seems to be a later one which some descendant in faith of Bahlol seems to have put up on reconstructing the building, but he has not mentioned the year of the reconstructian.

The year under this inscription may be 917, or it may, it is said by one who is competent to read it and has given the above translation, be also read as 927. The latter reading seems to coincide with the choronology adopted in this biography. In this light, the Master visited Baghdad in the year 1520-21 of the Christian era. The reading of the year by Swami Anandcharya, in the old inscription, which is either now lost or become undecipherable, seems erroneous.

From Baghdad the Master seems to have returned, through Baku (where some Gurmukhi inscription on old delapidated temples, obviously giving the pedigrees of certain Udasi Sikh priests of the Temples, have been discovered, and formed the subject of a paper by Lala Parma Nand before the Punjab Historical Society. some years ago). Persia, Turkestan, Kabul and Peshawar. A Gurdwara in Kabul, and another at the Water Spring at Askara, nine miles from Kabul, towards Jallalabad are still associated with the Master's name.

ਸੰਤਾਨਕ ਸਮਾਚਾਰ ਗੁਰਗੱਦੀ

ਦਸਵੀਂ ਦਾ ਸਮਾਗਮ

ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਗਰ ਪੱਖੋਵਾਲ ਸੜਕ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ 8 ਮੀਲ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਮਿੱਤ (ਗਿਆਰਵੀਂ) ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਮਾਲਵੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਹਰ ਅਮਾਵਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਸਵੀਂ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਹੋਕੇ ਆਪ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਪਾਠ ਕਰਵਾ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਕਰਵਾ, ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਸਜਾ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਉਪਰੰਤ ਆਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਮਨ ਇਕਾਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ।

8 ਅਕਤੂਬਰ 1981 :

1. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ-ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਨੇਡਾ
2. ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਮਨਸੂਰਾਂ

7 ਨਵੰਬਰ 1981 : ਬਾਬਾ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ

6 ਦਸੰਬਰ 1981 : ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਕੂਵਾਲ

ਅਮਾਵਸ ਦਾ ਸਮਾਗਮ

ਹਰ ਅਮਾਵਸ ਨੂੰ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਪਾਠ ਰਖਵਾ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿਥੇ ਜੋ "ਆਵੇ ਸੋ ਰਾਜੀ ਜਾਵੇ।" ਸਤ ਅਮਾਵਸ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਦੁੱਖਾਂ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਆਪ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਾਵਸ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਤਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਗਈ।

1. 27 ਅਕਤੂਬਰ 1981
2. 26 ਨਵੰਬਰ 1981
3. 26 ਦਸੰਬਰ 1981

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜਗਾ ਜਗਾ ਪੁੱਜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਧਰਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨਕ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਪੁਜ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ ਔਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਗਿਆ।

21-22-23 ਦਸੰਬਰ 1981 : ਪੂਰਨ ਗੁਰਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨਾਲ ਕਈਆਂ

ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਤ ਤਖਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਬੇਅੰਤ ਇਕਾਗਰ ਹੋਈਆਂ।

27 ਦਸੰਬਰ 1981 : ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਰੜੀ ਮਹੱਲਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਜੀ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ।

27-28-29 ਦਸੰਬਰ 1981 : ਬਰਸੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨਕ ਵਿਚ ਪੰਦਵੀਂ ਜਗਾ ਸਨ। ਦਾਸ ਦੇ ਸੁਰਗਵਾਸੀ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਨ। ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਸੰਤ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਲੇ ਮਹਾਤਮਾ ਨਾਲ ਅਤੀ ਸੀ। ਜੋ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸੰਪਰਦਾਏ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਜਾੜ ਬੀਆਵਾਨ ਵਿਚ ਨੰਗਲ ਖੁਰਦ ਜ਼ਿਲਾ ਊਨਾ ਆਪਣੀ ਕੁਟੀਆ ਵਿਖੇ ਤਪੱਸਵੀ ਮਹਾਤਮਾ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰੱਖ ਕੇ ਬੜਾ ਖੁਲਾ ਭੰਡਾਰਾ ਕਰਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜਰੀ ਭਰ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਔਰ ਆਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਬੇਥੋਹ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਔਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਈਆ।

1 ਜਨਵਰੀ 1982 : ਗੁਰਪੁਰਬ ਗੁਰੂ ਗਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਗਰ ਧੌਤਲਵਾਲ ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਰਾਉਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਦਕਾ ਰਾਤ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ ਔਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਹੋਏ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਪਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ।

2-1-82 : ਬਾਵਾ ਚਰਨ ਦਾਸ ਜੀ ਖੁੱਡ ਮਹੱਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ। ਔਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਦੀ ਪਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ।

ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਹੱਲਾ ਨਿਊ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਵਿਖੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਜੋ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦਾ ਜਾਗਣਾ, ਹਰੀ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਬੜੇ ਦਿਸਵ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਉ। ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਉਠਦਿਆਂ ਹਰੀ ਨਾਮ ਜਪੋ। ਇਸ ਕਰਤਵ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਜੋਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਦਸਵੀਂ ਜੋਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜੋ। ਔਰ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ।

8 ਜਨਵਰੀ 1982 : ਬਾਵਾ ਮਾਣਕ ਦਾਸ ਜੀ ਛਾਉਣੀ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪੁਜ ਕੇ ਆਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਪਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਮੰਗੀਏ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦਾਤਾ ਦੀ ਬਖਸ਼ਸ਼ ਕਰੇ। ਕਿਉਂ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਈ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੀ ਨਹੀਂ-ਬਾਵਾ ਜੀ ਆਪ ਦੇ ਭੇਖ ਵਿਚ ਹਨ।

9-1-82 ਪੁਤਰ ਦੀ ਦਾਤ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਉਪਰੰਤ ਆਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰ ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਬੁਰਜ ਲਾਂਧੜਾਂ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੁਤਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਅਰਦਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪੁਤਰ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ੀ। ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਿਤਾ ਬੰਨਾ, ਦੂਖ ਰੋਗ ਕਾ ਡੇਰਾ ਭੰਨਾ।
ਆਨੰਦ ਕਰੇ ਨਰ ਨਾਰੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ।

ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਬਖਸ਼ਸ਼ ਹੋਈ ਜਿਸ ਖੁਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਆਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਬਾਣੀ ਦਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਦਾਸ ਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਵਜੋਂ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ। ਆਪ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕਾਗਰ ਹੋਈਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਇਹ ਦਾਤ ਦਾਤੇ ਦੀ ਹੈ। ਬੰਦੇ ਦੇ ਹਥ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਜਿਥੇ ਉਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬਖਸ਼ਸ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

"ਦਾਤੇ ਦਾਤ ਰੱਖੀ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਜਿਸ ਭਾਵੇ ਤਿਸ ਦੇਈ"

ਸਰਬਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਵਜੋਂ ਦਿਤੀ ਗਈ।

10-1-82 :—ਸਰੂਗਵਾਸੀ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਰਾਜ ਕੌਰ ਜੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਨਾਲ ਕਈਆਂ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਸਪੁਤਰ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਸਰਗੋਧਾ ਕਲੋਨੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਸਰੂਗਵਾਸੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਮਿਤ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਪੁਆਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ ਅਗੇ ਸਰਬਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸੀਸਾਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ।

11 ਤੋਂ 14-1-82 —: ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਿਲੀ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂਨ ਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤ ਚਲੋ ਗੁਰ ਚਾਲੀ ਜੋ ਗੁਰ ਕਹੇ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨੋ ਹਰ ਹਰ ਕਥਾ ਨਿਰਾਲੀ॥ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਈਆਂ।

15 ਤੋਂ 30-1-82 ਤਕ —: ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ 6 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 6 ਦਸੰਬਰ ਤਕ ਬਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਵਿਚ ਦਬੱਈ-ਕਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ-ਇੰਗਲੈਂਡ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਬਤਾਇਆ। ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਡੇ ਹਾਜਰ ਨਾਜਰ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਰਹੀ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਗੁਰ-ਮੰਤਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਅਤੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣਾ ਦੁਖ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਜਦ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਪੁਜੇ ਤਾਂ ਆਪ ਦੀ ਬੱਚੀ ਸਵਰਨੀਕ ਕੌਰ ਜੀ ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤੱਤਪਰ ਸਨ। ਪਰੰਤੂ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਸੋਹਰੇ ਘਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਗਏ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਇਕਲੇ ਦੇਖ ਸਰਦਾਰ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ LEICESTER ਨਿਵਾਸੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੱਚੀ ਬੀਬਾ ਦੇਵਇੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ। ਸੇਵਾ ਤਕ ਬੱਚੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਤਾ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਤੇ ਬਖਸ਼ਸ਼ ਦੁਆਰਾ 28/11/81 ਨੂੰ ਬੱਚੀ ਦਵਇੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੜਮਾਈ ਮਾਣਕੋ ਹਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧ ਦਿਤਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਅਪਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ। ਦੋਨੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਉਪਰੰਤ ਸਰਦਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਖੇ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਸਮ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਆਪ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਨਿਭਾਉਣ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਚਾਹੇ ਸਖਤ ਸਰਦੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਬਰਫ ਗਿਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। 15-1-81 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 23/1/82 ਤਕ LEICESTER ਨਿਵਾਸੀ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਰਹੇ।

23-1-82 ਨੂੰ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਸਮ ਕਰਕੇ ਸਾਊਥ ਹਾਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿਥੇ 31-1-82 ਤਕ ਸ: ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕੇਡਟ ਕਮਰਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪਧਾਰੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਕੀਤੇ। 28 ਤਰੀਕ ਆਪ ਸਾਊਥ ਹਿਮਟਨ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਗਏ। ਉਪਰੰਤ 30-1-82 ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਈਸਟ ਹਿਮ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਉਪਰੰਤ 31-1-82 ਨੂੰ ਜਹਾਜ ਬੈਠਕੇ ਵਾਪਸ ਦਿੱਲੀ ਪੁਜ ਗਏ।

5-2-82 : ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਿਹ ਵਿਖੇ ਮਨਸੂਰਾਂ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ।

7-2-82 : ਸ: ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ 18 ਏ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਪਰੇਮ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਡੇਰੇ ਸਮੇਤ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੁਖ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ।

8-2-82 ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ :

ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਗਰ ਦੇ ਕਿਰਤੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ ਵਿਖੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਜੋ ਬੜੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਨੇ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ। 501 ਰੁਪਏ ਗੁਰਗੱਦੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਵਾਸਤੇ ਭੇਟਾ ਕੀਤੀ। 400 ਰੁਪਏ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗਰੀਬ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਭੇਟਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਰੀ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਹੀ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਹਨਾਂ ਕਿਰਤੀ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਜੋ ਆਪ ਦਸਾਂ ਨੌਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ ਹੋ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋ। ਅਜ ਘੋਰ ਕਲਯੁੱਗ ਹੈ। ਮਨਮਤੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਬਚੋ। ਪਰ ਅੱਜ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਬੈਠੇ ਹੋ। ਆਪ ਦੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਬਣ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਹਿਰਦੇ ਵਸਾਉ। ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲਉ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁਲੋ।

"ਰੁਖੀ ਮਿਸੀ ਖਾ ਕੇ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਪੀ,
ਦੇਖ ਪਰਾਈ ਚੋਪੜੀ ਨਾ ਤਰਸਾਈ ਜੀ।"

ਇਸੇ ਗੱਲ ਵਿਚ ਸੰਤੋਖ ਹੈ। ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਵਿਚ ਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਹਨ। ਔਰ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੁਖਾਲੀ ਸੁਆਸੀ ਬੀਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ ਔਰ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲਈ

10-2-82 : ਸ੍ਰੀ ਆਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸਪੁਤਰ ਸ: ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੰਬਰਦਾਰ ਨਿਵਾਸੀ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ।

12-2-82 : ਆਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮੇਂ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਪੁਤਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਿਵਾਸੀ ਦੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ।

14-2-82 : ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਵਿਵਾਹ ਬੱਚੀ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸਪੁਤਰੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆ ਜਨਰਲ ਸਟੋਰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਸਰਦਾਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਪੁਤਰ ਸ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨਿਵਾਸੀ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਆਪ ਹਾਜਰ ਹੋਕੇ ਕਰਵਾਇਆ। ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤੀ।

16-2-82 : ਭੋਗ ਸੁਰਗਵਾਸੀ ਮਾਤਾ ਬਚਨ ਕੌਰ ਜੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਸਿੰਘ ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਿਵਾਸੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ ।

20-2-82 : ਸ: ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਬਾੜੇਵਾਲ ਦੇ ਜੁਆਨ ਸਪੁਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਅਫਸੋਸ ਲਈ ਔਰ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪ ਗਏ । ਸਰਬੱਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ।

21-2-82 : ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਜਗਰਾਉਂ ਵਿਖੇ ਮੰਡੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੂਆ ਹਾਰਡ ਵੇਅਰ ਸਟੋਰ ਦਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ । ਔਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ।

26-2-82 ਬੁੱਢਾ ਦੱਲ :

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਸਮੇਤ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਧਰਮ-ਯੁਧ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਜਦ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਤੋਂ ਰਾਏਕੋਟ ਗਊ ਬੱਧਕ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ । ਇਸ ਧਰਮ ਯੁਧ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਢਿੱਲੇ ਪੈ ਗਏ । ਪ੍ਰੰਤੂ ਬੁਢੇ ਦਲ ਨੇ ਲਲਕਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ । ਜੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਦੇ ਸੇਵਕ ਹਾਂ । ਆਪ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਵਾਂਗੇ । ਪੰਜ ਸੌ ਜਵਾਨ ਲੈਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਸੈਨਾਂ ਸਮੇਤ ਮੁਗਲਾਂ ਤੇ ਹੱਲਾ ਕੀਤਾ । ਘਰੋਂ ਦੰਡ ਦੇਕੇ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਸਤ ਸਾਲ ਰਹੇ । ਔਰ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜਤ ਕੀਤੀ । ਉਸ ਵਕਤ ਦਾ ਆਪਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ । ਜੋ ਬੁੱਢੇ ਦੱਲ ਦੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਦਮੜਾ ਅਰਦਾਸੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਯੋਗ ਹੈ । ਜਿਸ ਮਰਯਾਦਾ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦੇ ਹੋਇਆਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਮਦਮੇ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਪਧਾਰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਦੱਲ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਉਸ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਕਦੀ-ਬਸਤਰ-ਰਸਦ-ਬਰਤਨ ਦਲ ਨੂੰ ਦਲ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦੱਲ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ।

27-2-82 : ਗਰੀਬਾ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮਸਿੰਘ, ਦੀਪਾ ਸਿੰਘ ਇਹ ਮਨਸੂਰਾਂ ਦੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ । ਗਰੀਬਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁਤਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਵਜੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਓਟ ਲਈ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰ ਕੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਭੇਟ ਕਤੀ ।

1-3-82 : ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਲੁਧਿਆਣਾ ਉਪਰੰਤ ਸਰਦਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਾਵਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨਿਵਾਸੀ ਜੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨਾਲ ਅਤੀ ਸਬੰਧਤ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ । ਆਪ ਦੀ ਬੱਚੀ ਬੀਬਾ ਪੂਨਮ ਉਪਰੰਤ ਸਰਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਸਮ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਗੁਰਮਤ ਮਰਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਭਾਈ । ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ।

3-3-82 : ਸਰਬੱਤ ਸੰਗਤ ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਿਵਾਸੀ ਨੇ ਮਿਲਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਦਮਦਮਾ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਓਟ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਬਾਣੀ ਦਾ ਭੋਗ ਪਵਾਇਆ । ਜੱਗ-ਭੰਡਾਰਾ ਕੀਤਾ । ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਹੋਈ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਸੁਖ ਨਾਲ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪੁਜ ਗਈਆਂ ।

ਸਲਾਨਾ ਗੁਰਪੁਰਬ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ -

8 ਤੋਂ 11/3/82 ਤਕ :— ਸੁਜੋਂ ਨਗਰ ਤਹਿਸੀਲ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਜ਼ਿਲਾਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦਾ ਦੁਆਬੇ ਵਿਖੇ ਗੜ ਹੈ। ਸੰਗਤ ਅਤੀ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਖੇ ਪਾਤਸਾਹਾ ਦੀ ਮੇਹਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਵਜੋਂ ਖੁੱਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਵਜੋਂ ਚਾਰ ਦਿਹਾੜੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਨਗਰ ਸੁਜੋਂ ਵਿਖੇ ਪੁਜ ਕੇ ਸੋਹਣੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ। ਇਹ ਦੀਵਾਨ ਹਰ ਦੋ ਵੇਲੇ ਸੁਜੋਂ ਨਗਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਗੁਰਮੁਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ ਸਰਦਾਰ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਠਹਿਰੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਈ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਈ ਰਸਦ ਨਕਦੀ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜੀ। ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਨਗਰ ਕਰਨਾਣਾਂ ਨਗਰ ਉਪਰੰਤ ਭੌਰੇ ਵਿਖੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਰਿਆ ਜੋ ਅਜ ਕਲਯੁਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਡੇ ਹਾਜਰ ਨਾਜਰ ਗੁਰੂ ਹਨ। ਆਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਨਾਲ ਸਨਬੰਧਤ ਰਹਿਣਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਪੂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

13-14 ਮਾਰਚ 1982 – ਗੁਰਪੁਰਬ ਨਗਰ ਜੰਡਾਲੀ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ –

ਨਗਰ ਜੰਡਾਲੀ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਮਾਲਵਾ-ਮਾਝਾ-ਦੁਆਬਾ ਪੋਠੋਹਾਰ ਵਿਖੇ ਜਗ੍ਹਾਂ ਜਗ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਆਪ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਰਦਿਕ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਜੰਡਾਲੀ ਨਗਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤ ਆਪਦੇ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਗੂੜਾ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸੰਤਾਨਕ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪਣੇ ਨਗਰ ਵਿਖੇ 12/13/14 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਬਾਣੀ ਦਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾ ਕੇ ਖੁੱਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਸਪਾਪਤੀ ਕੀਤੀ। ਸੋਹਣੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇ। ਸੰਗਤ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦੇ ਉਧਾਰ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਵੀ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜਰੀਆਂ ਭਰੀਆਂ। ਪਾਤਸ਼ਾਹਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਸੁਣਾਇਆ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀ । ਆਪ ਨੇ ਫ਼ੁਰਮਾਇਆ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਅੰਧੇਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਔਰ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਹਨ। ਦਸਾਂ ਜੋਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਦੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਔਹ ਗਿਆਰਵਾਂ ਸਰੂਪ ਆਪ ਦਾ ਆਤਮਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹੈ। ਗਿਆਨ, ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਖਸ਼ ਗਏ ਹਨ। ਜੋ ਨਾ ਵਧਦਾ ਹੈ ਨਾ ਘਟਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਗੁਰਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਤਮਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨਾ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ 15-3-82 ਨੂੰ ਜਲਾਲਬਾਦ ਜ਼ਿਲਾ ਫਿਰੋਜ ਪੁਜੇ। ਮਹੰਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪਧਾਰ ਕੇ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਇਕੱਠ

ਹੋਇਆ। ਇਥੇ ਕੀਰਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਔਰ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਰਵ-ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ। ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਪੁਜਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

16/3/82 :— ਨਗਰ ਟਾਹਲੀਵਾਲਾ ਫਾਜ਼ਲਿਕਾ ਜ਼ਿਲਾ ਫਿਰੋਜਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇਸ ਨਗਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਚੋਦਵੀਂ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਟਾਹਲੀ ਬ੍ਰਿਛ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਰਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਰਸਿੱਖ ਬਰਾਦਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਹਨ। ਬੇਅੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਸਿੱਖ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਦਾ ਉਪਰੰਤ ਆਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਬੇਅੰਤ ਪਿਆਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰ-ਪੂਰਬ ਤੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਤਦਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਨਚਦੇ ਗਾਂਦੇ ਢੋਲ ਵਜਾ ਕੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

20 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 30 ਮਾਰਚ ਤਕ

ਗੁਰਪੁਰਬ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਲ 20 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 30 ਮਾਰਚ ਤਕ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰਪੁਰਬ ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। 301 ਅਖੰਡ ਪਾਠਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ। ਹਰ ਰੋਜ ਦੋਨੋਂ ਵਕਤ ਸੋਹਣੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜੇ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇ। ਆਪਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਹੋਰ ਬਹਾਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਦੱਬਈ-ਇੰਗਲੈਂਡ-ਅਮਰੀਕਾ ਕਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਪੁੱਜ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਹਾਜਰੀਆ ਭਰੀਆ। ਅਤੁਟ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। 27/3/82 ਨੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਜਲੂਸ ਨਿਕਲਿਆ। ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਕੀਰਤਨੀਏ ਗੁਰ ਦੇ ਲਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਦੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਂਦੇ ਹੋਏ ਪਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੋਂ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਚਲਕੇ ਵਾਪਸ ਕਿਲੇ ਵਿਖੇ ਪੁਜੇ। 28/3/82 ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਦਾ ਜਗਰਾਤਾ ਦਮਦਮਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਰਾਗੀ ਗਿਆਨੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇਵਲਾਲੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਗਿਆਨਸਿੰਘ ਧੁਗਿਆ ਵਾਲੇ, ਭਗਤ ਨੰਦਲਾਲ ਰੋਹਤਕ ਨਿਵਾਸੀ ਨੇ ਮਨੋਹਰ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਦਿੱਲੀ ਨਿਵਾਸੀ—ਗਿਆਨੀ ਈਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਰਾ ਦਿਲੀ ਨਿਵਾਸੀ (ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਇਤਹਾਸ ਗਿਆਨੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਾਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਉਪਰੰਤ ਇਤਿਹਾਸ ਗੁਰੂ ਅੰਦਰ ਕਹਿ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਪੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਰੋਜ ਸਟੇਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਨੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਰਚਿਤ ਕਰ ਕੇ ਸੋਹਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਮੌਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਿ ਸੁਣਾਈਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਭਗਤ ਜਸਵੰਤ ਲਾਲ ਜੀ ਨੰਦਲਾਲ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਔਰ ਉਸਦੇ ਬਾਦ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਦੇਗਾ ਖੁਲੇ ਗਫੇ ਵਰਤਾਏ ਗਏ।

ਗੁਰਪੁਰਬ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਰ ਰੋਜ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਤ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੰਗਲ ਖੁਰਦ ਵਾਲਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਨਿਭਾਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਘਾ ਹਿੱਸਾ ਸੰਤ ਸਤਿਨਾਮ ਜੀ ਨੇ ਛੱਜਾਵਾਲ ਨਿਵਾਸੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ।

29-5-82 ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਜੱਥੇ ਸਮੇਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਬਾਟਾ ਗੁਰ ਮਰਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਛਕਾ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਜਾਇਆ। ਔਰ ਖਾਲਸਾ

ਮੇਰੋ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ ਬਣਾ ਦਿਤੇ ।

31-3-82 : ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਚੜਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨਗਰ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੇ । ਪਰੰਤੂ 6 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 15 ਜਨਵਰੀ 1982 ਤੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਖੇਚਲ ਉਪਰੰਤ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਰੀਰਕ ਖੇਚਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੀ ਬਿਮਾਰ ਰਹੇ । ਪਰੰਤੂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਜੋ 28 ਮਾਰਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਗੁਰ ਮੰਤਰ ਪੰਜ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੋਧੀ ਔਰ ਜੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਰਿਆ । ਜੋ ਸਾਰੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ । ਅੱਜ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਲੰਬੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਹੈ । ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਹਜ਼ੂਰ ਚੜਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ । ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣੇ ਕਰਮੀ ਬਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਚੜਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਜ਼ੀਵਨ ਤੋਂ ਅਸ਼ੀਂ ਆਤਮਕ ਸੂਝ ਲੈਂਦੇ ਰਹੀਏ । ਇਹ ਸੰਸਾਰਕ ਪੌਂਜਾ ਸੁਖਾਲੀ ਸੁਆਸੀ ਬਿਤਾ ਲਈਏ । ਜਿਨਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਧੰਦੇ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਹਾਜਰੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤੱਤਪਰ ਰਹੇ । ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਆਪ ਦੇ ਸ਼ਹਿਯੋਗ ਸਬੰਧ ਤੋਂ ਅਤੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਨ । ਔਰ ਅਸੀਸਾਂ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਚਿੱਤ ਆਵੇ ।

ਨਾਨਕ ਸਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ : ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਰਾਉਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਡੇਰਾ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

"ਜਿਸ ਨੀਚ ਕੋ ਕਉ ਨਾ ਜਾਨੇ ਨਾਮ ਜਪਤ ਚੌ ਕੁਠੇ ਮਾਨੇ ॥"

ਸੰਤ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ-ਇਕ ਰਾਮਗੜੀਏ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ । ਉਪਰੰਤ ਆਪ ਦੇ ਸੇਵਕ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਬੰਧ ਇਕ ਗਰੀਬ ਜੱਟ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦਾ ਹੈ । ਆਪ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੜਾ ਦਿਤਾ । ਭਗਤੀ ਕਰੀ-ਸਿਮਰਨ ਕਰਿਆ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਰਹੇ । ਅੱਜ ਆਪ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੈ ਔਰ ਚੌਹਾਂ ਕੁਠਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਗਤ ਆਪ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ।

ਸੰਤ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਇਸ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਗੂੜਾ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾਂ ਹੈ । ਚੌਦਵੀਂ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ । ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰਸਪਰ ਅਤੀ ਪਿਆਰ ਸੀ । ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਨਗਰ ਬਾਗ ਜ਼ਿਲਾ ਝੰਗ ਵਿਖੇ ਗਏ ਤੇ ਆਪ ਨੇ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੁਰ ਅੰਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਬਸਤਰ ਵਿਛਾ ਦਿਤਾ । ਜਦ ਨਜਦੀਕ ਪੁੱਜੇ ਆਪ ਦਾ ਮਨ ਏਨਾ ਮੋਂਧਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਅਤੀ ਉੱਚਾ ਔਰ ਸੁੱਚਾ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਆਪਣਾ ਦਸਤਾਰਾ ਖੋਲ ਕੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵਿਛਾ ਦਿਤਾ । ਔਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਹੱਥੀਂ ਫੜ ਕੇ ਤੋਰ ਕੇ ਲੈਕੇ ਆਏ ਤੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਪੂਜਣ ਯੋਗ ਹੈ । ਆਪ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ ।

ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਪੰਦਰਵੀਂ ਸੰਤਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਅਜੇ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਠਾਏ ਹੀ ਗਏ ਸੀ। ਤਾਂ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜੇ। ਬੱਚੇ ਜਾਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਤੇ ਦਿਲਾਸਾ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਔਰ ਸੰਤ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਰਸੀ ਤੇ ਨਾਨਕਸਰ ਵਿਖੇ ਜਗਰਾਉਂ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਗਏ। ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਡੇਰਾ ਕਰਵਾਇਆ। ਔਰ ਤਿੰਨੇ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੌਲਵੀਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੀਤਾ। ਔਰ ਨਾਲ ਫੁਰਮਾਇਆ ਜੋ ਹਰ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਜ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਆ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਨਾਨਕ ਸਰ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਪਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਪਕਿਆ ਪਕਾਇਆ ਬਾਹਰੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਔਰ ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਕਾ ਅਤੁਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾ ਦੇ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਲੰਗਰ ਥੋੜਾ ਪੁਜਾ। ਜਦ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਡੇਰੇ ਪੁਜੇ ਤਾਂ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਲੱਗੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਬੜਾ ਆਨੰਦ ਹੈ। ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਨਹੀਂ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਲੰਗਰ ਦੀ ਕੁਝ ਕਮੀ ਆਈ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰੰਤੂ ਅੱਗੇ ਵਾਸਤੇ ਜਿਥੇ ਸਾਡੀ ਅਸਥਾਨਕ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਕਿਆ ਪਕਾਇਆ ਲੰਗਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਲੰਗਰ ਪਕਾ ਕੇ ਚਲਾਇਆ ਕਰੋ।

ਆਪ ਦਾ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਵਰਤਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਲ ਸੰਨ 1963 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਸਦਾ ਹੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਲੰਗਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸੰਤ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਰਸੀ ਸਮੇਂ 11-12-13 ਭਾਦਰੋਂ ਨੂੰ ਪਕਾ ਕੇ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਅਤੁਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਜੀ ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਜਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਵਰਤਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ 11-12-13 ਭਾਦਰੋਂ ਨੂੰ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨਾਨਕ ਸਰ ਵਿਖੇ ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਚਲੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨਗੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ।

ਅਜੂਨੀ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ

ਅਜੂਨੀ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜੂਨੀ ਮੁਫਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਡੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਭੇਟ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੈਸ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਆਪ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਆਪ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤਿ ਅਤਿ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੋ ਹੁਣ ਸਮੂੰਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਮਾਇਆ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਜ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕੇ।

ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰ

ਅਜੂਨੀ ਦੀ ਡਾਕ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਧਨ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ ॥

ਇਹ ਪਰਤੱਖ ਮਿਸਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕੇਵਲ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੇ ਸਰੀਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਦੇ ਚੰਗਾ ਕਦੇ ਢਿੱਲਾ ਪਰ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਦੇ ਸਰਲ ਨਿੱਘੇ, ਪਿਆਰੇ ਬਚਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਸੈਂਕੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਵਾਲੇ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਅਜੂਨੀ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਰਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਭਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਨਵੀਂ ਪਨੀਰੀ ਤੇ ਤੁਰਤ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜੂਨੀ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਵਲੋਂ ਲਿਖੇ ਲੇਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਸਪਤਾਲ ਇਸ ਸੰਪਰਦਾਇ ਦਾ ਨਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਚਮਕਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਾਸ :

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲੱਲਤੋਂ (ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਜੀਓ

ਗੁਰ ਫਤਹਿ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨੀ।

ਮਾਨਯੋਗ ਜੀ, ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ 'ਅਜੂਨੀ' ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਵੱਲੋਂ 'ਸੰਤਾਨਕ ਸਮਾਚਾਰ' ਪੜ ਕੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਆਪਣੀ ਸੇਹਤ ਨਾ ਠੀਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਬਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਥਾਂ ਥਾਂ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਸਾਡੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੰਬੀ ਆਯੂ ਬਖਸ਼ੇ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਏਸ ਘੋਰ ਕਲਯੁਗ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੋ।

ਦਾਸ :

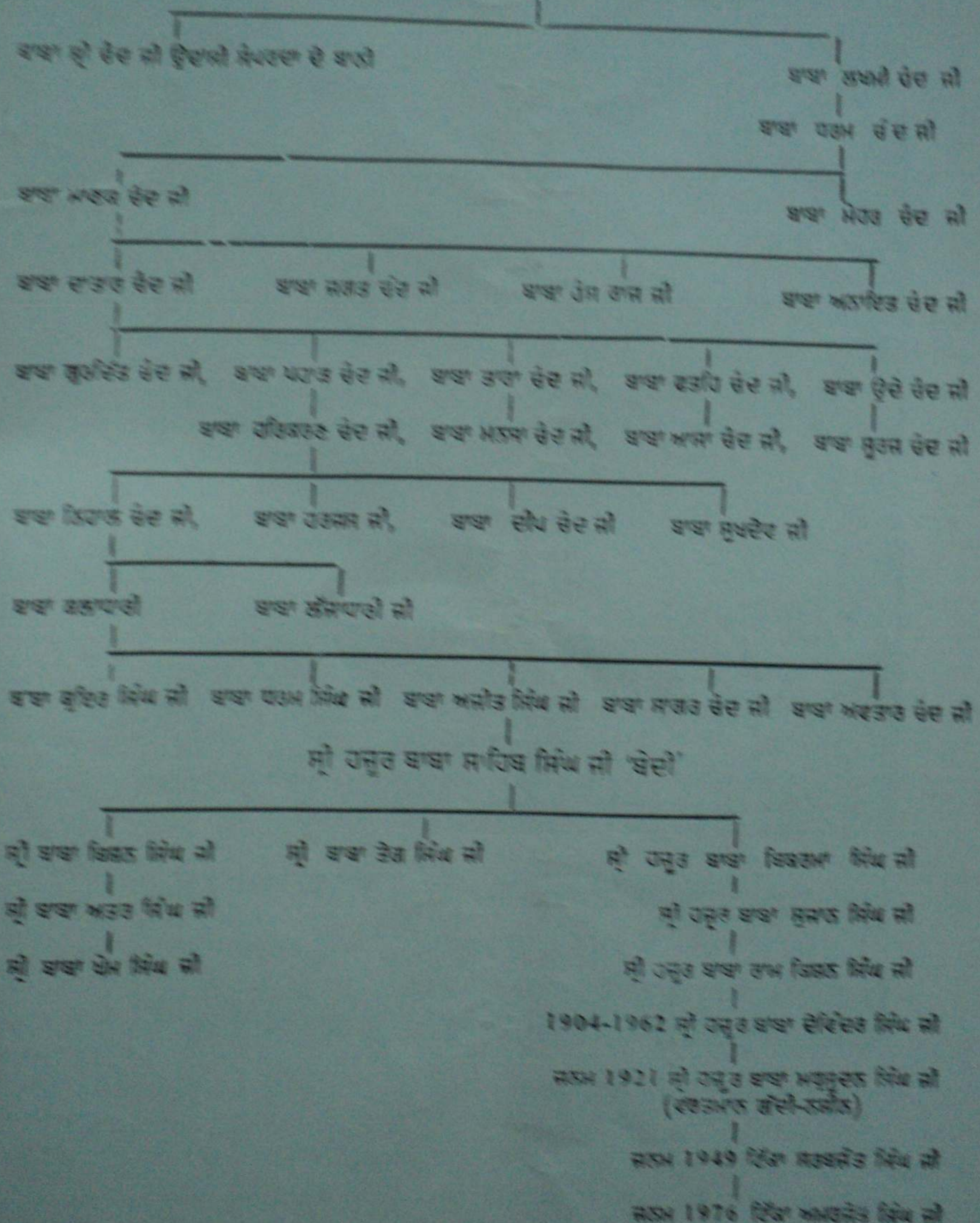
ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ,

ਗਿੱਲ ਵਿਲਾ

ਰਾਏਪੁਰ ਰੋਡ, ਡੇਹਰਾਦੂਨ (ਯੂ.ਪੀ)

ਮਾਲਕ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਛਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਮਨਸੂਰਾਂ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਨੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਨੌਲੱਖਾ ਸਿਨਮਾ ਰੋਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ

ਗੁਰ-ਬੰਸਾਵਲੀ

ਬਾਬਾ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਜੀ
ਬਾਬਾ ਧਰਮ ਚੰਦ ਜੀ
ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਬੇਦੀ'
ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਤੇਗ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਬਿਕਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
1904-1962
ਜਨਮ 1921
ਜਨਮ 1949
ਜਨਮ 1976

"AJUNI" Mansuran (Ludhiana) Jan. Feb. Mar. 1982 Regd. No. L-PLD108/78

ਇਸ ਸੋਹਣੇ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਵਾਲਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਕਰਵਾਈ। ਔਰ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਘੋਰ ਤਪੱਸਿਆ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਜੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਉਹ ਆਪ ਦੇ ਅੰਗੀਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਉਪਰੰਤ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਤੇ ਮੁਰਾਦਾਂ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ।